

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Ərzaq
bahalaşması
nə vaxt
dayanacaq -
təhlil
yazısı səh.15-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 28 mart 2024-cü il Cümə axşamı № 53 (8426) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Rüsumsuz ticarət Azərbaycan və Türkiyə bazarlarına necə təsir edəcək - rəy

Ekspertlər deyir ki, hədəflərə çatmaq asan olmayacaq, amma sazişin əhatə dairəsi bundan sonra da genişləndiriləcək

yazısı səh.10-da

Rəsmi Bakı: "Ermənistan regional sülh gündəmi ilə bağlı səmimi deyil"

yazısı səh.3-də

Rusiyadan Qərbə qəddar savaş anonsu - növbəti terror xəbərdarlığı...

yazısı səh.8-də

Aİ, ABŞ və Ermənistanın təhlükəli görüşü - İrəvan üçün tələ...

yazısı səh.12-də

Avropada türklərə qarşı "kürd hücumu" planı - siyasi təxribat, yoxsa...

yazısı səh.3-də

Parking qiymətlərinin artırılması narazılıq yaratdı

yazısı səh.4-də

Azərbaycanın makroiqtisadi proqnozları açıqlandı

yazısı səh.5-də

Maşın bazarında da "tıxac"dır - qəzalı avtomobillər tüğyan edir

yazısı səh.13-də

Ramazan ayının 18-ci günü

İftar 19.15. İmsak 05.02-dək (Bakı)

18-ci günün duası: "İlahi, bu orucluq ayının səhərlərinin bərəkətini mənə düşündür! Belə bir gündə Ramazan ayının işıq və nuru ilə qəlbimi işıqlandır! Mənim bütün bədən üzvlərimi bu ayda olan gözəl əməlləri yerinə yetirməyə müvəffəq et! Ey, qəlbləri nurlandıran Allah!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".

Bu gün 1-ci Qədr gecəsidir

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

DÖRD KƏND QAYTARILIR, ARDINCA İSƏ...

Ermənilər sərhəddə təxribat törədərsə; Azərbaycan Prezidentinin 10 yanvar xəbərdarlığı Ermənistan hakimiyyətinin qulağında "sırğa"dır; Paşinyanın həyəcanlı "müharibə anonsu"nun sirri açılır yazısı səh.7-də

Parlament seçkiləri, yoxsa referendum? - müzakirələr artır...

Partiya sədri deyir ki, iyun ayına qədər qərar verilməlidir, YAP deputatı isə... yazısı səh.5-də

Zaur Məmmədov:
"BMT yenilənməlidir, əks təqdirdə, dünyada xaos və anarxiya davam edəcək"

yazısı səh.11-də

Sahib Məmmədov:
"Gənclərin Qarabağın yenidən qurulmasında iştirakını artırmaq üçün tədbirlər görülməlidir"

yazısı səh.4-də

Ərdoğanın ABŞ planı - seçkiabağı səfərdə nələr razılaşdırıla bilər?

yazısı səh.6-da

Kamran Əliyev təqaüdə göndərildi

DİN-in Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəis müavini, Qeydiyyat-İmtahan və Texniki Baxış İdarəsinin rəisi polis polkovniki Kamran Əliyev təqaüdə göndərilib.

APA xəbər verir ki, bununla bağlı daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov əmr imzalayıb.

Əmrə əsasən, xidmətdə olmanın son yaş həddinə görə Kamran Əliyev tutduğu vəzifədən azad edilib və təqaüdə göndərilib.

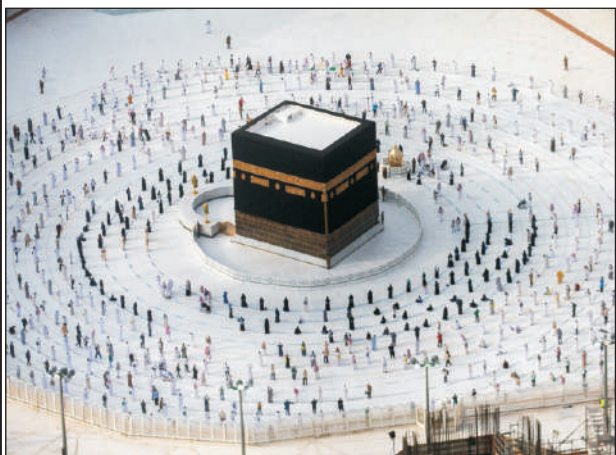

Ağalarovlar terror qurbanlarına yardım üçün 100 mln. rubl ayırıb

Azərbaycan əsilli rusiyalı iş adamları Araz və Emin Ağalarovlar "Crocus" da terror aktı qurbanlarına yardım üçün 100 milyon rubl ayırıb.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bu barədə Ağalarovlara məxsus "Crocus Group" məlumat yayıb.

Qeyd edək ki, martın 22-də axşam saatlarında əli silahlı dörd nəfər "Crocus City Hall"-a daxil olaraq avtomat silahdan insanlara atəş açıblar və konsert salonunda yanğın törədiblər. Nəticə 140 nəfər ölüb, 180 nəfər yaralanıb. Rusiya hüquq-mühafizə orqanları terror aktını törətməkdə şübhəli bilinən dörd nəfəri Bryansk vilayətində yaxalayıb. Məhkəmə həmin dörd nəfər və onlara bu cinayəti törətmək üçün yardım etməkdə təqsirləndirilən daha dörd nəfər barəsində mayın 22-dək həbs qətimkan tədbiri seçib.

Həcc üçün kvotanın yarısından çoxu dolub

Fevralın 12-dən Azərbaycandan Həcc ziyarətinə getmək istəyənlər üçün sənəd qəbuluna start verilib. Ziyarət vahid formada təşkil olunacaq və hava nəqliyyatı ilə həyata keçiriləcək.

Qeyd edək ki, bu il Azərbaycandan Həcc ziyarətinin qiyməti 1 nəfər üçün 5850 dollar müəyyənləşib.

Eyni zamanda Həcc ziyarəti ilə bağlı sənəd qəbuluna dəyişiklik edilib. Səudiyyə Ərəbistanının Həcc və Ümrə Nazirliyi Ramazan ayının sonuna kimi Həcc ziyarəti ilə bağlı prosedurları bitirməyi tələb edir.

Bəs kvotanın nə qədər hissəsi dolub?

Modern.az məsələ ilə bağlı Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi ilə əlaqə saxlayıb.

Qurumdan sorğuya cavab olaraq bildirilib ki, sənəd qəbulu davam edir. Qeyd olunub ki, nəzərdə tutulan kvotanın yarısından çoxu dolub.

Rusiya XİN Bakı və İrəvanı Üçtərəfli İşçi Qrupun işini bərpa etməyə çağırır

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi Bakı və İrəvanı Üçtərəfli İşçi Qrupun işini bərpa etməyə çağırır.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova martın 27-də ke-

çirdiyi brifinqdə bildirib.

Zaxarova qeyd edib ki, Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan baş naziri müavinlərindən ibarət Üçtərəfli İşçi Qrupun 2023-cü il 2 iyun tarixində keçirilən iclasında tərəflər Cənubi Qafqazda regional nəqliyyat kommunikasiyalarının açıl-

ması ilə bağlı hərtərəfli qarşılıqlı sərfəli həllə yaxın olublar: "Biz tərəfdaşlarımızı Üçtərəfli İşçi Qrup daxil olmaqla, üçtərəfli formatda əməkdaşlığı bərpa etmək üçün siyasi iradə göstərməyə çağırırıq", - deyərək Rusiya XİN sözçüsü vurğula-

Cevdet Yılmaz: "Türkiyəni parçalamaq istəyənlər var"

Türkiyəni parçalamaq istəyənlər var. İmperialist oyunlara qarşı həmrəylik göstərməliyik.

"Report" xəbər verir ki, bunu Türkiyənin vitse-prezidenti Cevdet Yılmaz Diyarbakır şəhərində çıxışı zamanı deyib.

O bildirib ki, belə bir şəraitdə güclü olmaqdan başqa yol yoxdur.

C.Yılmaz qeyd edib ki, Türkiyə xalqı dünyada baş verənlərdən, o cümlədən Qəzzada olanlardan dərslər çıxarmalıdır.

Blinken: "İŞİD real təhlükə olaraq qalır"

"İŞİD real təhlükə olaraq qalır".

APA "Anadolu" agentliyinə istinadən xəbər verir ki, bunu martın 26-da ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken İraq baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Fuad Hüseyinlə Dövlət Departamentində görüşündən əvvəl deyib.

ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken bildirib ki, ötən həftə Moskvada törədilən terror aktı İŞİD-in "real təhlükə olaraq qaldığını" xatırladı.

"Bu təhlükə ilə mübarizə və onu əhəmiyyətli dərəcədə zəiflətmək üçün illər ərzində gördüyümüz çox yaxşı işə baxmayaraq, bir neçə gün əvvəl Moskva yaxınlığında baş vermiş dəhşətli hücum bizə İŞİD-in potensial güc olaraq qaldığını xatırladır. Biz çox sayda günahsız insanın həyatını itirməsinə kədərlənirik. Bu, çox təəssüfləndirici bir xatırlatmadır ki, biz İŞİD-lə mübarizə aparmağa davam etməli və onun dirçəlməyəcəyinə və bərpa olunmayacağına əmin olmalıyıq", - Blinken qeyd edib.

Bayram günlərində 19 nəfər zəhərlənib

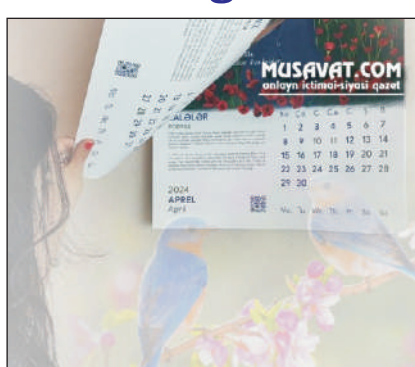
Bayram günlərində (20.03.2024-26.03.2024)

Kliniki Tibbi Mərkəzin Toksikologiya şöbəsinə zəhərlənmə şübhəsi ilə 19 müraciət daxil olub.

Bu barədə Modern.az-a Kliniki Tibbi Mərkəzin mətbuat xidmətinin rəhbəri Ruzbeh Məmməd məlumat verib.

Bildirilib ki, onlardan 10-u dərman, 4-ü sirkə turşusu, 2-si dəm qazı, 2-si etanoldan zəhərlənmiş şəxs olub, 1 nəfər isə allergik reaksiya səbəbindən zəhərlənib: "Müraciət edənlərin hər birinə zəruri tibbi xidmətlər göstərilib. Həmin şəxslər arasında ölüm faktı qeydə alınmayıb".

Ramazan bayramında ardıcıl 5 gün iş olmayacaq

10, 11 aprel Azərbaycanda Ramazan bayramıdır.

Musavat.com xəbər verir ki, aprelin 12-si həftənin cümə gününə təsadüf etdiyindən aprelin 6-sı şənbə günü ilə yerləri dəyişdirilib.

Bu da o deməkdir ki, ardıcıl 5 gün (aprelin

10, 11, 12, 13 və 14-ü) iş olmayacaq. Aprelin 6-sı isə rəsmi iş günü elan edilib.

Kuleba: "Türkiyənin sülh danışıqlarında vasitəçiliyi istisna deyil"

"İndiyə qədər Rusiya və Ukrayna arasında danışıqların təşkil olunmasına yalnız Türkiyə nail olub".

APA xəbər verir ki, bunu Ukraynanın xarici işlər naziri Dmitri Kuleba xarici jurnalistlər üçün keçirdiyi onlayn mətbuat konfransında deyib.

O xatırladı ki, bu danışıqlar 2022-ci ilin martında İstanbulda baş tutub: "Biz hazırda Ukraynanın təqdim etdiyi Sülh Formulu Sammitinə hazırlaşırıq və burada nüvə təhlükəsizliyi, əsirlərin taleyi kimi hər kəs üçün vacib olan məsələlər də müzakirə olunacaq və bu sammitdə Türkiyənin, Çinin iştirakını da gözləyirik".

Dmitri Kuleba jurnalistin sualına cavab olaraq gələcəkdə Türkiyənin vasitəçiliyi ilə sülh danışıqlarında iştirakı istisna etməyib. O, Ukraynanın sülh üçün vasitəçilərə "arxa çevirmədiyini" deyib. "Türkiyə böyük oyunçudur. Prezident Ərdöğanın qlobal səviyyədə reputasiyası var", - ukraynalı nazir əlavə edib.

Rəsmi Bakı: "Ermənistan regional sülh gündəmi ilə bağlı səmimi deyil"

"Ermənistan hökumətinin maliyyələşdirdiyi təbliğat kampaniyaları bir daha Ermənistan tərəfinin regional sülh gündəmi ilə bağlı səmimi olmadığını nümayiş etdirir".

APA xəbər verir ki, bu fikirləri Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat idarəsinin rəhbəri Ayxan Hacızadə Danimarkanın keçmiş baş naziri və NATO-nun keçmiş baş katibi Anders Foq Rasmussenin rəhbərlik etdiyi qrupun hesabatında yer alan iddialara münasibət bildirərək deyib.

"Avropa Parlamenti və Avropa Şurası Parlament Assambleyası kimi Avropa təsisatları da daxil olmaqla, müəyyən dar düşüncəli siyasətçilər vasitəsilə bahalı və mənasız böhtan kampaniyalarının aparılması regional sabitliyə və sülh quruculuğu səylərinə xidmət etmir. Bunun əvəzinə, Ermənistan hökuməti və erməni lobbı qrupları regionda əsl sülh gündəminin təşviqinə diqqət yetirməlidirlər", - Ayxan Hacızadə əlavə edib.

Azərbaycan millisi İrəvana getməkdən imtina etdi

Azərbaycan milli komandası İrəvanda keçiriləcək sambo üzrə Dünya Kubokunda iştirak etməyəcək.

Bu barədə apasport.az saytına **Azərbaycan Sambo Federasiyasının rəsmisi Yaqub Abdullayev** məlumat verib.

Abdullayevin sözlərinə görə, yarışda iştirakdan imtinanın əsas səbəbi iki ölkə arasında olan gərginlikdir. "Daha əvvəl Ermənistanın ev sahibliyi etdiyi digər idman növləri üçün nəzərdə tutulan yarışlarda idmançılarımızın məruz qaldığı rəftar hər kəsə məlumdur. Bu, həm motivasiya olaraq idmançıların mənfi təsir edir, həm də

təhlükəsizlik qayğılarını artırır. Ona görə də federasiya olaraq qərara gəldik ki, İrəvanda təşkil olunacaq Dünya Kubokuna qatılmayaq".

Yaqub Abdullayev əsas

məqsədlərinin may ayında Serbiyada keçirilməsi nəzərdə tutulan sambo üzrə Avropa çempionatına hazırlaşmaq olduğunu bildirib: "Qarşımızda təlim-məşq

toplantısı var. Mayda keçiriləcək Avropa çempionatına qatılmaq üçün hazırlıq prosesi keçəcəyik. Hazırda komanda olaraq fikrimizi buna yönəltmişik".

Xatırladaq ki, daha əvvəl Ermənistan Sambo Federasiyasının prezidenti Mikael Ayrapetyan Azərbaycan və Türkiyənin İrəvanda keçiriləcək Dünya Kubokunda iştirak etməyəcəyini, bu ölkələrdən iştirak üçün hansısa müraciətin daxil olmadığını bildirib.

Qeyd edək ki, Ermənistanın paytaxtı İrəvanda təşkil olunacaq sambo üzrə Dünya Kuboku aprelin 4-5-də keçiriləcək.

Avropada türklərə qarşı "kürd hücumu" planı - siyasi təxribat, yoxsa...

Yücel Karauz: "Türklərə qarşı təxribatlar, hücumlar daha da yayıla bilər, ona görə ki..."

Elxan Şahinoğlu: "Baş verənlər 90-cı illərin sonlarındakı hadisələri xatırladır"

Aİmanianın Aşağı Saksoniya əyalətinin Hannover şəhərində Türkiyənin Baş Konsulluğu terror təşkilatı tərəfdarları tərəfindən daşla hücum məruz qalıb.

Türkiyə mətbuatı bildirir ki, hücum edənlər əllərinə keçən konsulluq binasına atıb, daha sonra hadisə yerindən qaçıblar.

Qeyd edək ki, daha öncə Belçikada PKK tərəfdarları küçələrə çıxaraq Türkiyə vətəndaşlarına məxsus iş yerlərinə və Ülkü karxanasının binasına hücum ediblər. Terror tərəfdarları onlara qarşı edilən bu hücumlara cavab verən türkləri sosial mediada hədəfə alıb və bir çox Avropa ölkəsindən böyük qrupların Belçikaya gəlmələrini istəyib. Nəticədə gərginlik Almaniya da sirayət edib, Türkiyənin Hannover Baş Konsulluğuna PKK-çılar daş və dəyənəklə hücum edib.

Almaniya polisinin Türkiyə Konsulluğuna bu hücumu zamanı heç bir təhlükəsizlik tədbiri görməməsi də diqqətdən yayınmayıb. Sosial şəbəkələrdə paylaşılan görüntülərdə böyük reaksiya olub.

Beləliklə, dünyada yeni qarşıdurmalar hazırlanır və həyata keçirilir. Bu planlardan biri də etnik qarşıdurma-

ların qızıqdırılmasıdır. Avropada kürdlərin qəfilən türklərin kafələrinə, türkçə danışan insanlara səbəbsiz hücumlar təşkil etməsi də bu yöndə düşünülmüş planlardan biri kimi qiymətləndirilə bilər. Güclənən Türkiyəyə, Türk dünyasına qarşı hazırda ən məkrli işlər təşkil olunduğundan baş verən hadisələrin təsadüfi olmadığı və miqyasının artı biləcəyi təhlükəsi də var.

Bəs Avropada türklərə qarşı "kürd hücumu" kimin planı ola bilər? Bu təxribat siyasi məqsədlə törədilən ilk həmlə ola bilərmi? Mümkündürmü qarşıdurma körükləsinin və coğrafiyası genişlə-

sin?

Mövzu ilə bağlı ehtiyatda olan türkiyəli general Yücel Karauz "Yeni Müsavat"a danışdı: "Avropa illərdə fərqli məqsədlərə kürd vətəndaşlarına qucaq açıq, onlara vətəndaşlıq, yaşayış icazəsi verir, qanunsuz iqtisadi fəaliyyətlərinə göz yumur, beləliklə də gələcəkdə onları Türkiyəyə qarşı istifadə etmək siyasətini həyata keçirir. Bu gün Avropanın bir çox, yəni Almaniya, Fransa, İsveç və digər ölkələrdə Türkiyədə terroru dəstəkləyən, bu ölkənin birlik və bərabərliyini istəməyən qrupların təmsilçiləri var. Onları Avropa məhz bu günlər üçün bəsləyib, yetişdi-

rib. Məlum olduğu kimi, Türkiyədə prezident seçkilərindən öncə Avropada yaşayan türk vətəndaşlarına qarşı terror aktı törətməyə çalışmışdılar.

Səfirliklər və konsulluqlar olduqları ölkənin mühafizəsi altındadır. Belçikada baş verən hadisələrdən sonra Almaniya hökuməti səfirlik və konsulluqlara qarşı təhlükəsizlik tədbirlərini artırmalı idi. Amma müşahidə etdik ki, Almaniya hökuməti lazımi təhlükəsizlik tədbirlərini görmədi və bu, Almaniya dövləti üçün böyük bir ayıbdır".

Yücel Karauz qeyd edib ki, bununla da Avropada türklərə qarşı hücumlar ar-

ta bilər: "Xüsusilə türk milliyətçi təşkilatlarının (ülkü ocaqlarının) binalarına, səfirliklərə, konsulluqlara, həmçinin Ramazan ayı və bayramı dönməndə məscidlərə, orada ibadət edən insanlarımızı qarşı bu cür hücumlar edib, beləliklə də Avropada mövcud olan islamfobiya türk fobiya əlavə oluna, yaxın vaxtlarda türklərə qarşı "istəmirik" kampaniyası həyata keçirilə bilər".

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə qeyd edib: "Avropada türklərə qarşı olan son hücumlar mənə 90-cı illərin sonlarında terrorçu PKK təşkilatının lideri Abdullah Öcalan Afrikada həbs olunub Türkiyəyə gətiriləndən sonra PKK-ya bağlı qüvvələrin Avropadakı Türkiyə səfirlikləri qarşısında etiraz yürüşləri, piketləri, hücumları təşkil etməsinə xatırladır. Lakin sonra bu hadisələr səngidi.

Bəs PKK niyə yenidən bu cür hücumları təşkil edir? Çünki PKK həm Suriyada, həm də İraqda çox ciddi zərbələr alır.

Son illərdə Türkiyə hərbi texnologiyaların inkişafı sahəsində qazandığı uğurlar sayəsində PKK-ya elə bir zərbələr endirib ki, artıq bu terror təşkilatı Türkiyə ərazisində fəaliyyət göstərə bilmir, yalnız Suriya və İraqda fəaliyyət göstərir və Türkiyə onun da qarşısını almağa çalışır. Belə ki, hər gün mətbuatdan İraq və yaxud Suriyada hansısa PKK liderlərindən birinin neytrallaşdırıldığı barədə xəbərlər alır.

Bugünlərdə Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan İraq səfəri etdi və çox ciddi nəticə əldə etdi. Belə ki, İraq hökuməti də PKK-nı terror təşkilatı kimi dəyərləndirərək, Türkiyəyə dəstək verdiyini bildirdi. Halbuki

keçmiş illərdə İraqda dəyişən hökumət narazılıq edirdi ki, Türkiyə niyə onların ərazisinə zərbələr endirir. Türkiyə isə bu məsələdə haqlı idi, çünki İraq hökuməti öz ərazisinə tam nəzarət edə bilmirdi.

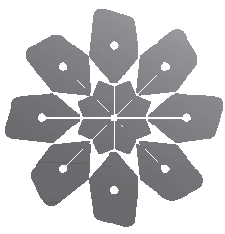
Beləliklə, PKK ilə mübarizədə çox ciddi nailiyyətlər var və bu da PKK-nı dəstəkləyənləri çox ciddi şəkildə narazı salır və Avropa ölkələrində bu cür təxribatlara, hücumlara gedirlər.

Belçikada, Almaniya baş verən hücumları müşahidə edəndə görürük ki, yerli polis bu məsələyə qarışmır, təxribatın qarşısını almır. Əgər yerli polis bu cür hücumların qarşısını almıyacaqsas, əlbəttə ki, toqquşmalar davam edə bilər.

Avropada bir çox hallarda PKK-nı himayə də edirlər. Belə ki, Türkiyə uzun müddət ona görə İsveçin NATO üzvlüyünə qarşı çıxırdı ki, orada PKK çox açıq şəkildə fəaliyyət göstərir. Halbuki bu cür terror təşkilatları olduqları ölkələrin rəsmi qurumlarına da ciddi problemlər yaradır. Yeni bu cür toqquşmalar birinci növbədə həmin ölkələrdə sabitliyi pozur. Əslində onların marağında olmalıdır ki, PKK-nı nəzarətə götürsünlər. Amma buna getmirlər, çünki burada Türkiyə amili var.

Lakin bu hücumlar bir müddət sonra səngiyəcək. Yeni onların buna gücü çatmayacaq. Məsələn, bir ay aksiyalar, hücumlar təşkil etdikdən sonra başa düşəcəklər ki, bu cür aksiyalar, hücumlar onların əleyhinə çevrilir, çünki nəhayətdə həmin ölkələrin polisi onlara qarşı ciddi tədbirlər görmək məcburiyyətində qalacaq".

Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Mediyanın İnkişafı
Agentliyi**

**Gənc nəslin milli mənlük şüurunun
inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik
hisslərinin tərbiyəsi**

Erməni işğalından azad olunan Xocalı rayonuna ilk köç bu ilin may ayında olacaq. Bunu "Report"-un Sumqayıt bürosuna açıqlamasında Xocalı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Şahmar Usubov deyib. O bildirib ki, Xocalıda tikinti və abadlıq işləri həyata keçirilir: "Hazırda 500-ə qədər evdə bərpa işləri aparılır. May ayında ilkin olaraq 50 ailənin Xocalıya köçürülməsi nəzərdə tutulur". Qeyd edək ki, Xocalı rayonu 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə işğal olunmuşdu. Həmin gecə erməni quldurları Xocalıda azərbaycanlılara qarşı soyqırımı törədiblər. Azərbaycan Ordusunun 2023-cü ilin sentyabr ayının 19-20-də keçirdiyi antiterror əməliyyatları nəticəsində Xocalı işğaldan azad olub.

Qarabağda bərpa-quruculuq prosesi davam etdikcə prosesdə gənclərin iştirakına da diqqət artır. Nəzərə alsaq ki, tikintilər başa çatdıqdan sonra da idarəetmədə kifayət qədər kadra ehtiyac olacaq, o zaman bu məsələnin önemi daha da çoxalır.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru, "Vətəndaşların Əmək Hüquqları Liqası"nın sədri Sahib Məmmədov "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, Azərbaycanda gənclər arasında işsizlik təəssüf ki, ən yüksək səviyyədədir. Onun fikrincə, bu baxımdan Qarabağda bərpa-quruculuq işlərinə cəlb olunanlar arasında gənclər də var: "Həm muzzdlu işçilər arasında, həm də müxtəlif vəzifələrdə çalışanlar arasında

gənclərin sayı çoxdur. Lakin məskunlaşma tam başa çatmadığı üçün orada işləyənlərin asudə vaxtının təşkilində müəyyən çətinliklər yaşanır. Müstəqillikdən öncə, SSRİ illərində zərbəçi komсомol tikililəri var idi. Çoxsaylı filmlərdə görmüşük ki, Sibirde, Tayqada işləyənlər üçün romantik şərait yaradılmışdı. Bunun üzərində böyük təbliğat məşını çalışırdı. Gədənlərin yalnız işləməsi üçün yox, həm də romantika arxasında getməsi üçün real işlər görüldü. O cür ərazilərdə işləmək həyatı dəyişmək baxımından əhəmiyyətli idi. Qarabağda həyata keçirilən bərpa-quruculuq prosesində də belə mühitin olmasını arzu edər-dik. Hazırkı şəraitdə gənclər 7-12 saat işləyib, sonra ya-

tırlar. Həyat belə davam edir. Halbuki Qarabağın quruculuğu mühüm hadisədir. Bu hadisənin bütün elementləri orada işləyənlərə məmnunluq yaşatmalıdır. Çox istərdim ki, bu təmin olunsun. O ki qaldı Xocalıya, Xocalı bizim yarı yeri-mizdir. Xocalıda məskunlaşma ilə bağlı xeyli diskus-siya oldu. Ərazinin tamami-lə abidə kompleksinə çevril-

məsi təklifləri var idi. Bildi-yim qədər, Xocalıda inzibati ərazi vahidi təmin olunacaq. Yəqin ki, ən böyük soyqırımı abidələrindən biri Xocalıda olacaq. Düşünürəm ki, Xocalının da, digər ərazilərin də yenidən bərpa edilmə-sində gənclərin iştirakı artırılmalıdır".

S.Məmmədov əlavə etdi ki, gənclərin Qarabağın yenidən qurulmasında iştirakı artırılmalıdır.

rakılığını artırmaq üçün müəyyən tədbirlər görülməlidir, hətta müvafiq dövlət strukturları təkliflər irəli sürə bilərlər: "Gənclər və İdman Nazirliyi, eləcə də digər qurumlar gənclərin Qarabağın yenidən qurulmasına cəlb edilməsi üçün müəyyən təkliflər hazırlaya bilərlər. Hətta onların bir müddət işləməsi üçün deyil, quruculuq işləri başa çatdıqdan sonra belə Qarabağda qalıb yaşaması üçün şərait yaradıla bilər. Məlum olduğu kimi, Qarabağa təkəcə yerli əhali qayıtmayacaq, dövlət qurumlarının regional idarələri də fəaliyyətini bərpa edəcək. Bu da o deməkdir ki, dövlət orqanları və idarəetmə sistemləri yalnız yerli əhalidən təşkil olunmayacaq. Təhsil, mədəniyyət, mühafizə orqanlarında, eləcə də digər dövlət idarəetmə sistemləri, yerli hakimiyyət orqanlarında çalışanlar arasında başqa bölgələrdən gədənlər olacaq. Bu baxımdan güzəşt, imtiyazlar ol-sa, yaxşı olar. Xüsusilə, dağ rayonları olan Kəlbəcər, Laçın, Qubadlıya gədənlər üçün stimullaşdırıcı əlavə tədbirlərin görülməsi məqsəduyğun olar. 1-2 il işləyib regionu tərk etməyi düşünenlər üçün birmənalı şəkildə müvafiq yaşayış şəraiti yaradılmalıdır. Lakin 10 ildən artıq müddətdə işləyənlər üçün Qarabağda qalıb yaşamaq üçün güzəştli ipoteka şərtləri, o cümlədən torpaq sahəsinin ayrılması, əmək haqqına əlavələr və s. tətbiq edilə bilər".

Məlumat üçün bildirik ki, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyinin rəsmi saytında "Qarabağda iş imkanları" bölməsində müxtəlif vakansiyalar üzrə elanlar yerləşdirilib. Vakant yerlər usta dəmirçi, sürücü, katibə, müəllim və başqa peşələr üçün nəzərdə tutulub.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Nigar HƏSƏNLİ

Parking qiymətlərinin artırılması narazılıq yaratdı

Ekspertlər hesab edir ki, qiymətlər baha olsa da...

Bakıda Azadlıq meydanında və Qış parkında yerləşən yeraltı avtomobil dayanacağında parking üçün tətbiq edilən qiymətlər artırılır. Musavat.com xəbər verir ki, bu yenilik əhali arasında birmənalı qarşılanmayıb, xeyli müzakirələrə və narazılığa səbəb olub. Qeyd edək ki, yeni tariflər aprelin 1-dən tətbiq ediləcək. Azadlıq meydanında yerləşən yeraltı avtomobil dayanacağında gündəlik tariflər belədir: 0-1 saat - 1 manat; 1-3 saat - 2 manat; 3-6 saat - 3 manat; 6-12 saat - 5 manat; 12-24 saat 10 manat. Aylıq tariflər isə belə olacaq: bir günə 12 saatlıq - 100 manat (əvvəl 50 manat); bütün günü (24 saatlıq) - 140 manat (əvvəl 80 manat); qonşular tarifi - 75 manat. Aylıq abunə paketləri isə 12 saat üçün 50 manat, 24 saat üçün isə 80 manat idi.

Qış parkının yeraltı avtomobil dayanacağında isə parking üçün qiymətlər belə olacaq: gündəlik tariflər aşağıdakı kimi olacaq: 0-2 saat - 1 manat; 2-4 saat - 2 manat; 4-6 saat - 3 manat; 6-10 saat - 4 manat; 10-12 saat - 5 manat; 12-24 saat - 8 manat. Aylıq tariflər isə belə olacaq: bir günə 12 saatlıq - 80 manat (köhnə tarif 30 manat); bütün günü (24 saatlıq) - 120 manat (60 manat); qonşular tarifi - 50 manat (20 manat). Göründüyü kimi, aylıq tariflər 100-170% artıb. Qeyd edək ki,

bu parkingdə 4000-dək avtomobilin parklanması üçün şərait var.

Nəqliyyat eksperti Elməddin Muradlı öz sosial media hesabında mövzu ilə bağlı bildirib ki, müasir şəhərsalma prinsiplərində, xüsusən də hava limanları, dəmir yolu vağzalları ərazisində parklanma qiymətləri baha olur: "Səbəb odur ki, həmin parkinglər daim dolu olmasın və hava limanı və vağzallardan istifadə edənlər rahat olmalıdır. İndi oradakı şərait taksilər üçün daha rahat olacaq, müştərinə mindirib-düşürüb tez çıxsa ödəniş etməyəcək. Amma qiymət ucuz olan-da bütün maşınlar ora dolacaq.

Onda da sənişinlər narazılıq edəcək ki, qatarla adam yola salanda əraziyə girmək olmur, adam qarşılayanda yer tapılmır və sair. Bəs indi nə edək? Yük boşaldıb yük aparan, şəxsi maşından istifadə etməyən insanlar önəmlidir, yoxsa sutkalıq parking davası edənlər?

Belə də ki, həmin ərazidən kənarda adi parkinglər də var normal qiymətə. Azdırsa, çoxaltmaq lazımdır. Əsas odur ki, var".

Nəqliyyat üzrə ekspert Yasin Mustafayev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a qiymətlərin çox baha olduğunu dedi: "Haqlı olaraq vətəndaşların narazılığına səbəb olur.

Amma burada bir məqama diqqət etmək lazımdır, nə üçün bahalaşır? Atılan addımların səbəbinə baxsaq, məsələyə də aydınlıq gətirmiş olarıq. Təbii ki, burada məqsəd vəsait qazanmaq deyil. Hazırda parkinglərlə bağlı islahatlar aparılır. Artıq standart tarif paketləri var. Biz şəhər mərkəzinə gərdərkən parking yerlərinin boş olduğunu şahidi oluruq. Əvvəllər parking yerləri müəyyən edilməmişdi. Bir vətəndaş avtomobilini şəhərdən axşama kimi bir yerdə park edirdi, axşam da orada çalışanlara 50 qəpik, ya da 1 manat pul verib çıxıb gedirdi. Beləliklə, bütün yerlər zəbt olunurdu. İndi saatı

1 manat olan yerlər 10 saata 10 manat olacaq. Təbii ki, bu, onların büdcəsinə görə deyil. Belə insanlar fikirləşirlər ki, avtomobili daha uzaqda, pulsuz yerdə saxlayım. Bu da yerlərin boşalmasına gətirib çıxarır. Yəni bütün bunları tələb və təklif müəyyənləşdirir. Təklif olunan parking yerlərini qiymət müəyyən edir. Təbii ki, onun yerləşdiyi mövqe də buna təsir edən amillərdir. Şəhər mərkəzi daha çox tələb olan yerdir. Ona görə orada bir manatdır. Ətrafa getdikcə daha az tələbat var, həmin ərazilərə daha az tarif müəyyən edilib. Təbii ki, yeni parking yerləri açılmalıdır ki, vətəndaş maşınını daha rahat saxlaya bilsin. Hazırda bunu etmək mümkün olmadığına görə bu, qiymət siyasəti ilə tənzimlənir. Əsas məqsəd odur ki, qiymət baha olduqca orada daha az maşın saxlanılacaq".

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Eldəniz Cəfərov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, o da parking tariflərinin kəskin yüksəlməsindən narazıdır: "Azərbaycanda parklanma yerlərinin qiyməti Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə tənzimlənir və tənzimlənməlidir. Amma dayanacaqlarda fərqli qiymət ola bilər, xüsusən də özəl sektorda. Bu gün Bakı şəhərində parklanma yerlərinə tələb kəskin artıb. Bunun da əsas səbəblərindən biri Bakının mərkəzi küçələrində olan parklanma yerlərinin ləğv edilməsi və həmin ərazilərə avtomobillərin daxil edilməsinin qadağan olunmasıdır. Belə olan halda, təbii ki, bir ərazidə

parklanma yerləri ləğv edilirsə, digər yerlərdə avtomobil dayanacaqlarına tələb kəskin artır. Çox təəssüf ki, bəzən tələb artdıqda həmin parklanma yerləri və yaxud dayanacaqların da qiyməti kəskin yüksəlir. Vacib bir məqam, parklanma tarifləri dövlətin mövcud sosialyönümlü siyasətinə zidd olmamalıdır. Hərçünə parklanma yerlərinin, hətta küçələrin bağlanması sahibkarlığa da ziyan vurur. Bu məsələlər nəzərə alınmalıdır".

Məsələ ilə bağlı Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyi də açıqlama yayıb. Qeyd edilib ki, AYNA-nın balansında olan yeraltı parklanma məntəqələrində yeni aylıq tariflərə əsasən qiymətlər bir gün üçün 1 manat 66 qəpik-4 manat 66 qəpik arasında dəyişir: "Hətta ən yüksək aylıq tariflə bir saata görə ödəniş 20 qəpik təşkil edir. Hökumət evi, Qış parkı və Mərkəzi parkda yeraltı parklanma məntəqələri üzrə parklanma fəaliyyətindən daxilolmalar xərcləri tam qarşılamır. Parklanma məntəqələrində mövcud avadanlıqlar (lift, eskalator, ödəniş terminalı, yangından mühafizə sistemi və s.) qeyri-qənaətbəx vəziyyətdədir, təmiri və yenilənməsi üçün əsaslı vəsait qoyuluşu tələb olunur. Həm yaranan zərərin azaldılması, eləcə də əhaliyə göstərilən xidmət səviyyəsinin artırılması məqsədilə mövcud tariflərin dəyişdirilməsi məqsəduyğun hesab edilib".

□ Afaq MİRAYIQ, "Yeni Müsavat"

Parlament seçkiləri, yoxsa referendum? - müzakirələr artır...

Tural Abbaslı: "İyun ayına qədər..."

Çingiz Qənizadə: "Əgər bu il parlament və bələdiyyə seçkiləri keçiriləcəksə..."

Elman Nəsirov: "Biz də bu prosesi izləyirik"

Xeyli müddətdir ki, ölkədə növbədənə parlament seçkilərinin keçirilməsi ilə bağlı müzakirələr gedir. Bu kontekstdə birmənalı rəy yoxdur, çünki hər hansı rəsmi açıqlama verilməyib. Yalnız siyasi dəhlizlərdə eşidilən söhbətlərə əsaslanaraq siyasətçilər bu yöndə rəylər bildirirlər, ehtimallarını səsləndirirlər.

Mediada, sosial şəbəkələrdə də bu müzakirələr intensivləşib. Son iddialar bundan ibarətdir ki, yaxın vaxtlarda parlament buraxılacaq və növbədənə parlament seçkilər elan olunacaq. Bunu şərtləndirən başlıca amil kimi isə suverenliyini, ərazi bütövlüyünü bərpa etmiş Azərbaycanı bütün ölkəni əhatə edən parlament seçkilərinin də keçirilməsinin zəruriliyi göstərilir. Həmçinin vurğulanır ki, seçkilərin iyununda, yaxud iyulun əvvəllərində keçirilməsi daha münasib görünür. Çünki payızda ölkədə COP29 kimi böyük miqyaslı tədbir baş tutacaq. Habelə dekabrda da bələdiyyə seçkiləri keçirilməlidir.

Bunun paralelində isə belə rəylər də var ki, ölkədə referendum da keçirilə bilər. Ancaq hüquqi, konstitusion baxımdan buna ehtiyacın, zərurətin olmadığını deyənlər də çoxdur.

Parlament seçkilərinin isə zərurət olduğunu əksəriyyət söyləyir...

Beləliklə, siyasilərdə olan son bilgilər nədir? Parlament seçkilərinə hazırlıq gedirmi? İyunədək bu prosesi yekunlaşdırmaq üçün hazırkı realiaqlar uyğundurmu?

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, referendumun olub-olmaması qərarını iqtidar verəcək: "Adətən ha-

kimiyətdə birinci şəxs bu qərarı verir, yeni prezidentin qərarı olur. Bir çox hallarda iqtidar komandasının belə bu cür verilmiş ciddi siyasi qərarlardan öncədən xəbəri olmur. Məsələn, buna misal kimi bu il fevralın 7-də keçirilmiş növbədənə prezident seçkisini göstərə bilərik. Hansı ki, növbədənə prezident seçkisi elan olunanda iqtidarda rəhbər strukturlarda təmsil olunan böyük əksəriyyətin bundan heç xəbəri yox idi. Bu bərdə söz-söhbətlər getmir, gözləntilər də yox dərəcə-sində idi. Amma siyasi iradə ortada oldu və bu reallaşdı. Bir sözlə, referendumun olub-olmaması iqtidar daxilində gedən müzakirələrdən daha çox birinci şəxsin qərarından asılı olacaq. Referendumu ehtiyac var ya yox, keçirilsin ya keçirilməsin kimi suallar mənə ünvanlansa, o zaman cavab verərdim ki, referendumu ehtiyac var, konstitusiyada dəyişikliklər olmalıdır. Azərbaycanda XXI əsrin, müasir dövrün tələblərinə uyğun konstitusiya formalaşdırılmalı, siyasi idarəetmə təkmilləşdirilməli, siyasi partiyaların siyasi yükləri, çəkili dövlət idarəçiliyində artırılmalıdır. Bir çox məsələlər var ki, konstitusiya dəyişikliyi labüddür. Parlamentdə say tərkibinin artırılması, eləcə də fraksiya ki-

mi məsələlərə ehtiyac var".

Partiya başqanı növbədənə parlament seçkiləri məsələsinə də toxundu: "Bu artıq müzakirə mövzusu deyil. Çünki la-

büdlükdür. Ortada bir qanun var. Növbədənə parlament seçkiləri ilə bağlı qanunvericilikdə konkret göstərişlər var. COP29 və dekabrın sonralarında keçiriləcək bələdiyyə seçkilərini hesablasaq, görünən odur ki, parlament seçkiləri yenə də növbədənə olmalıdır. Milli Məclis yenə də özünü buraxmalıdır. Haradasa 4-5 ay öncədən yenidən parlament seçkiləri olmalıdır. Bunun başqa yolu da yoxdur. Qanunvericilik və tarixlə hesablayanda iyun ayına qədər bu seçkilər elan olunmalıdır. Ondan o tərəfə saxlanılması mümkün deyil. Qanunvericilikdə tələblər var. Bu da deputatların iradəsindən asılı olmayacaq. Qanunvericiliyin tələbi olacaq. AĞ Partiya olaraq biz də seçkilərə ciddi hazırlıq edirik. Namizədlərin müəyyən edilməsi, partiyanın seçkilərdə ümumi strateji xətti və digər məsələlər müəyyən edilməkdədir. Məndən olsa, parlament seçkiləri nə qədər tez olsa, bir o qədər yaxşıdır. Yeni siyasi realiaqları özündə əks etdirən, daha dinamik, çevik, müasir zamanın çağırışlarına cavab verə biləcək, region və dünyadakı dəyişiklikləri nəzərə alan bir parlament formalaşsa, Azərbaycan üçün daha faydalı ola bilər deyə düşü- nürəm".

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə bu il üçün parlament və bələdiyyə seçkilərini real görsə də, referendumun olacağını o qədər də ehtimal etmir: "Doğrudan da, son günlər cəmiyyətdə, müəyyən ictimai-siyasi koridorlarda bu il ölkədə keçiriləcək növbəti seçkilərlə-həm parlament, həm də bələdiyyə seçkiləri ilə bağlı söz-söhbətlər gedir. Eyni zamanda, müxtəlif təkliflər də səsləndirilir ki, referendum keçirilməsi məqsədəuyğundur. Artıq ölkənin bütün ərazisində konstitusion hüquq bərqərar olub, yeni bir dövrün, eranın başlanğıcındaydıq. Torpaqlarımız işğaldan tam azad edildikdən sonra Azərbaycan üçün yeni bir dövr başlayıb. Buna görə də məhz prezident seçkisinin

Azərbaycanın makroiqtisadi proqnozları açıqlandı

"Trading Economics" Azərbaycanda makroiqtisadi göstəriciləri ilə bağlı proqnozlarını açıqlayıb.

"APA-Economics" xəbər verir ki, beynəlxalq iqtisadi statistika portalı 2024-cü ilin ikinci rübündə Azərbaycanı iqtisadi artımın 3,4%-ə qədər yüksələcəyini, ilin sonuncu rübündə isə 1,5%-ə qədər enəcəyini proqnozlaşdırıb.

"Trading Economics" həmçinin 2024-cü il üzrə Azərbaycanda inflyasiyanın pik həddinin III rübdə olacağını, 5,3%-ə qədər yüksələcəyini açıqlayıb. Proqnoza görə, ilin sonunda inflyasiya 5%-ə kimi enəcək.

Portal bundan əlavə, bu il Azərbaycanda işsizlik səviyyəsinin 5,8% civarında proqnozlaşdırıb.

Qeyd edək ki, Maliyyə Nazirliyinin 2024-cü ildə Azərbaycanda real ÜDM-in real artımı ilə bağlı gözləntiləri 2024-cü il üzrə-azərbaycanın-iqtisadi-artım-proqnozu- açıqlanıb - 808015 2.4%, Mərkəzi Bankın proqnozu isə 3-3,5% civarındadır.

formalaşdırılır. Düzdür, bunların hamısını ölkə rəhbərliyindən, yəni cənab prezidentdən və komandasından yaxşı bilən yoxdur. Deyilənlər müəyyən fərziyyələrdir. Hesab edirəm ki, COP29-a ev sahibliyi edəcəyiksə, noyabr ayında belə bir möhtəşəm tədbirin keçirildiyi bir zamanda parlament seçkiləri keçirilə bilməz. Bu, dövlət üçün olduqca çətin olar. Çünki COP-un qonaqlarının təhlükəsizliyi, tədbirin özünün təşkili, COP iştirakçılarının ölkə üzrə səyahətlərinin təşkili və s. kimi ortada yaranacaq bir durumun olması parlament seçkilərini həmin vaxt üçün mümkünsüz edir. Ona görə mən də belə düşünürəm ki, parlamentin buraxılması ilə bu seçkiləri 3-4 ay əvvəl keçirmək olar. Bu da iyun ayının sonu və ya iyul ayının əvvəllərinə təsadüf edir. Unutmayaq ki, dekabrın 19-da da ölkəmizdə bələdiyyə seçkiləri keçirilməlidir. Bilirsiniz ki, bələdiyyə seçkilərini də Mərkəzi Seçki Komissiyası keçirir. Ona görə də onun müddətinin uzadılması MSK tərəfindən ola bilər. Yəni 19 dekabrda deyil, bir həftə sonra da keçirilə bilər. Amma parlament seçkiləri konstitusiya ilə təsbit olunduğuna görə, əvvəldə qeyd etdiyim maddə üzrə bu il seçkilər keçiriləcək. Amma bayaq da qeyd etdiyim kimi, COP-la üst-üstə düşdüyünə görə önə çəkile bilər".

Gedən bu müzakirələrə iqtidar cəbhəsinin də rəsmi mövqeyini öyrəndik. Hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının Milli Məclisdəki deputatı Elman Nəsirov belə müza-

kirələrin təmsil etdiyi partiya daxilində getmədiyini söylədi: "Doğrudur, mediada, eyni zamanda sosial şəbəkələrdə ölkəmizdə erkən parlament seçkilərinin, yoxsa referendumun keçiriləcəyi ilə bağlı müzakirələrin getdiyinə şahidik. Biz də bu prosesi izləyirik. Müxtəlif versiyalar səsləndirilir, fərqli variantlar dilə gətirilir. Amma bu məsələlərlə bağlı mövqeyim ondan ibarətdir ki, mən Yeni Azərbaycan Partiyasını parlamentdə təmsil edən deputatlardanam, eyni zamanda hakim partiyanın rəhbər qurumlarından birində - Təftiş Komissiyasında təmsil olunuram. Qeyd edirəm ki, YAP-ın nə idarə Heyətində, nə də Təftiş Komissiyasında parlament seçkilərinin, yaxud referendumun keçiriləcəyi ilə bağlı hər hansı bir müzakirə olmayıb. Belə bir müzakirə olsaydı, xəbərim olardı. Mən də iştirak edərdim. Hazırkı vəziyyətdə bütün bu söhbətlər mülahizə səviyyəsindədir. Rəsmi olaraq, bununla bağlı heç bir mövqe yoxdur. Bununla əlaqədar müvafiq dövlət qurumlarının heç bir rəsmi məlumatına rast gələ bilməzsiz. Ona görə də rəsmi olmayan, ancaq söz-söhbət predimeti olan məsələlərlə bağlı şərh verməyə ehtiyac yoxdur. Doğrudan da belə bir hadisə, yeni ya erkən parlament seçkiləri, ya da referendum olarsa, bununla bağlı artıq öz mülahizələrimizi ifadə edə bilərik".

□ **Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Türkiyə-ABŞ münasibətlərində dönüş baş verə bilər. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bu ölkəyə mayda nəzərdə tutulan səfəri əlaqələrin axara düşməsi üçün fürsət kimi dəyərləndirilir. Hətta bir sıra analistlərin əldə edilməsi də mümkündür. Türkiyə mediasının xəbərinə görə, ABŞ-da keçiriləcək seçki prosesi ilə bağlı təqvimdə sıxlıq olmasa, prezident Ərdoğan mayın 9-da Vaşinqtonda amerikalı həmkarı Cozef Baydenlə görüşəcək.

Lakin rəsmi Ankara heç bir informasiya yaymayıb. Əgər bu səfər baş tutsa, tərtəflər "F-35" məsələsində problemləri həll edə bilər. ABŞ Türkiyə ilə onun "F-35" qırıcılarının istehsalı proqramına qayıtması imkanını müzakirə edir. Ağ Evin Milli Təhlükəsizlik Şurasının strateji kommunikasiyalar üzrə koordinatoru Con Kirbi deyib ki, biz "F-35" proqramının Türkiyə üçün "S-300" və ya "S-400" raketlərinin istifadəsi ilə uyğun olmadığına dair fikrimizi dəyişməmişik. "Ona görə də biz bu müzakirələri davam etdiririk və əgər Türkiyə bu məsələ ilə bağlı narahatlığımızı aradan qaldıra bilsə, o zaman onun "F-35" proqramına doğru hərəkəti bərpə oluna bilər", - deyə Ağ Ev rəsmisi bildirib. Görüş baş tutarsa, Ərdoğanla Bayden Qəzza mövzusunda da müzakirə edəcək. Ötən ilin dekabrında da liderlər Qəzza hadisələri ilə bağlı telefonla danışmışdılar. İsveçin NATO-ya üzvlüyü, "F-16" qırıcıları ilə bağlı məsələlər, eləcə də iki tərəfli əlaqələr müzakirə edilmişdi. Bəs Türkiyə prezidentinin Vaşinqton səfəri indiki situasiyada nə vəd edir?

Amerika Türkiyəsiz bölgədə hansısa proses həyata keçirməyin mümkünsüzlüyünü artıq dərk edirmi? ABŞ-da "F-16", Yaxın Şərq, o cümlədən Cənubi Qafqazla, bu kontekstdə Azərbaycan-Ermənistan arasında sülhlə bağlı müzakirələr nəticə verə bilərmi?

Professor Qabil Hüseynlinin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, ABŞ-Türkiyə münasibətləri son aylarda düzəlmək ovqatındadır. Q.Hüseynli iki NATO dövlətinin əlaqələrinin pisləşməsinin onların maraqlarına xidmət etmədiyini düşünür. "Ərdoğanın ABŞ səfəri reallaşarsa, xüsusən Qəzza və Ukrayna müzakirə ediləcək. Hər iki münaqişə zonasına Vaşinqtonla Ankaranın fərqli baxışı var. Türkiyə koalisiyaya və sanksiyalara qoşulmayıb. Ankara çalışır ki, Moskva ilə Kiyev arasında atəşkəs əldə edilsin. Amma Qəzza müharibəsində Türkiyə ABŞ-ın müttəfiqi olan İsraili ittiham edir. Zənnimcə, "F-35" qırıcıları mövzusu da masada olacaq. ABŞ artıq sözə baxan Türkiyə olmadığını qəbul etməkdədir. Digər tərəfdən, Türkiyənin Cənubi

Ərdoğanın ABŞ planı - seçkiqabağı səfərdə nələr razılaşdırıla bilər?

Türkiyə liderinin mayın 9-da Vaşinqtonda Baydenlə görüşü gözlənilir; masada "F-35", Qəzza, Ukrayna, Cənubi Qafqaz var...

Qafqazda varlığı ABŞ-NATO cəbhəsini qane edir. Yeni ümumi strategiyaya ayrı-ayrı kiçik mübahisəli mövzular zərbə vurmamalıdır. Vaşinqton bunu yaxşı başa düşür".

Türkiyədə fəaliyyət göstərən **"World Panorama" Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Ramiyə Məmmədova** hesab edir ki,

səfər haqda dəqiq tarix göstərməyib, sadəcə, mətbuat yazır. Onun fikrincə, Vaşinqton-Ankara münasibətləri Baydendən sonra düzələ bilər. Ekspert Trampın seçkidə qələbə şanslarının yüksək olduğunu düşünür: "Noyabrdan sonra ABŞ-Türkiyə əlaqələri haqda danışmaq mümkündür. İndiki şəraitdə Baydenlə görüş böyük ölçüdə nəticə

verməyə bilər. Çünki seçki gedir və hər hansı anlaşma imzalanmasını gözləmirəm. Hələ o da belli deyil ki, cənab Ərdoğan Amerikaya səfər edəcəkmi... Hər halda, rəsmi açıqlamanın yayılması tərəfdarıyam". **Ekspert iki ölkə arasında müzakirə edilməli çox məsələlər olduğunu bildirir:** "Ukrayna mövzusu prioritetdir. İsrail-HƏMAS toq-

quşması, Suriya, İran, Cənubi Qafqaz mövzuları aktualdır. Bundan başqa, hərbi sahədə müttəfiqliyin inkişaf etdirilməsi vacibdir. Amma Türkiyənin NATO ölkəsi olaraq Rusiya ilə yaxşı münasibətlər saxlaması, sanksiyalara qoşulmaması Baydeni qane etmir". **Analitik istisna etmir ki, iki dövlət "F-35" məsələsində bütün problemləri həll edə bilər:** "Türkiyə noyabrdan sonrakı Amerika ilə münasibətlərə hazırlaşır. Əgər Bayden yenə qələbə qazansa, o zaman əlaqələr gözlənilirdi qədər də yaxşılaşmayacaq. Amma Trampın qalıbiyyəti bütövlükdə beynəlxalq münasibətlər sistemində təsir edəcək. Burada Ukrayna müharibəsinin dayanması və Türkiyənin bənərsiz mövqedən olan təşəbbüskarlığının artırılması ön plana çıxır".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Demokratik ABŞ Assanjdən niyə əl çəkmir - rəy

Hələlik məhkəmə ona şans tanıdı, amma...

ABŞ 12-13 il əvvəl Qərbin bir sıra gizli planlarını ifşa edən, bundan dünyanı xəbərdar edən "WikiLeaks"-in təsisçisi Culian Assanjdən əl çəkmir. Beynəlxalq hüquqa zidd olsa da, ABŞ söz və ifadə, media azadlığından ağır dolusu danışmış, bir sıra ölkələrə buna görə təzyiqlər göstərdiyi halda, özü Assanjdən həyatını qaldırıb...

Birləşmiş Ştatlar onun ekstradisiyası üçün bütün imkanlarını səfərbər edib. Martin 26-da Böyük Britaniya məhkəməsi buna dair məsələyə baxıb, Culian Assanja ABŞ-a ekstradisiyaya qarşı mübarizədə möhlət verib.

Böyük Britaniyanın Ali Məhkəməsinin hakimləri "WikiLeaks"-in təsisçisinə onun Böyük Britaniyadan çıxarılmasına etiraz etmək icazəsi verib.

Əgər Assanja müraciət etmək icazəsi verilməsəydi, o, bir neçə gün ərzində ABŞ-a ekstradisiya edilə bilərdi.

İki günlük dinləmədə onun vəkili Assanj və "WikiLeaks" tərəfindən Əfqanıstan, İraq müharibələri ilə əlaqəli minlərlə məxfi və diplo-

matik sənədin dərc edilməsi ilə bağlı ittihamların siyasi motivli olduğunu və ekstradisiya tələbinin qanunsuz olduğunu müdafiə ediblər.

Ali Məhkəmənin iki hakimi - Viktoriya Şarp və Ceremi Conson qərar veriblər ki, vəkillər Assanjdən məsələsinin mübahisəli bir iş olduğunu və apelyasiya məhkəməsinə göndərməli olduğunu təsdiqləyə bilərlər.

ABŞ niyə Assanjdən əl çəkmir? Onun ısrarla Amerikaya aparılması istəyinin səbəbi nədir?

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin aparıcı məsləhətçisi, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Mətin Məmmədli "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, ABŞ-ın Culian Assanjdən

ekstradisiyasında ısrar etməsi onun əhəmiyyətli məlumat daşıyıcısı olması ilə əlaqədardır: "Onun cinayət işi ABŞ tarixində ən böyük məlumat axını ilə bağlıdır. Culian Assanj vaxtilə böyük dövlətlərin, o cümlədən ABŞ-ın məxfi sənədlərinin yayılmasında ittiham olunur. Düşünürəm ki, onun ABŞ-a ekstradisiya edilməsində məqsəd bu qədər əhəmiyyətli məlumat daşıyıcısının nəzarət altında saxlanmasıdır. O cümlədən ondan müəyyən informasiya əldə etmək məqsədi də güclü ola bilər".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin sədri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə hesab edir ki, ABŞ Culian Assanjdən ekstradisiyasına nail olmaqla başqalarına da dərs vermək istəyir: "ABŞ-ın sirləri məhz Assanjdən rəhbəri olduğu "WikiLeaks" vasitəsilə açıldı. Ordu mərkəzindən ələ keçirilən informasiya, İraq və başqa əməliyyatlar, yazışmalar, əksər dövlətlərlə bağlı sirlərin açılması ilk növbədə ABŞ-ın imicinə ciddi zərbə vurdu. Məxfi məlumatların başqalarının əlinə keçməsi ciddi zər-

bə sayılır. Buna görə də ABŞ ısrara davam edir. Vaşinqton həm də başqalarına dərs vermək istəyir. Assanj boş buraxsa, başqaları da ABŞ-a ziyan vura bilərlər".

Xatırladaq ki, "WikiLeaks" anonim mənbələrdən götürülmüş məxfi məlumatları və ya sızan məlumatları dərc edən beynəlxalq qeyri-kommersiya təşkilatıdır. Culian Assanj 2006-cı ildə məxfi və şəxsi materialların mübadiləsi üçün "WikiLeaks" layihəsini yaratdı. Onun saytında casus qalmaqalları, hakimiyyətin ən yüksək təbəqələrinin korrup-

siya əməlləri, müharibə cinayətləri, ABŞ diplomatiyasının sirləri barədə böyük həcmli materiallar dərc edilib.

2019-cu ilin aprel ayında ABŞ hökuməti Assanjı kompüterə müdaxilə etməkdə ittiham edən akt tərtib edib. O zamandan etibarən Assanj Belmarş Həzrətlərinin həbsxanasında saxlanılır. Burada cəmiyyətə və milli təhlükəsizliyə təhlükə törədən cinayətkarlar və müttəhimlər saxlanılır. Assanjdən London-dan saxlanması üçün əsas səbəbi ABŞ hökumətinin onun ekstradisiya ilə bağlı səylərinin Britaniya məhkəmələrində mübahisə yaratmasıdır. 2019-cu ilin may ayında Amnesty International bu iş haqqında belə bir açıqlama vermişdi: "Culian Assanj işi yaxından izlədiyimiz, lakin üzərində fəal işləmədiyimiz bir işdir. Amnesty International Culian Assanjı vicdan məbusu hesab etmir. 2019-cu ilin mayında və 2020-ci ilin iyununda ABŞ hökuməti Assanja qarşı yeni ittihamlar açıqladı, onu 1917-ci il Casusluq Aktını pozmaqda və hakerlərlə sui-qəsdə ittiham etdi".

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"

Ötən ilin sentyabrında Azərbaycanın separatçı rejimə qarşı Xankəndidə və ətraf ərazilərdə keçirdiyi lokal antiterror tədbirlərindən sonra Ermənistanında bir çoxları başa düşdü ki, Bakı qarşısına qoyduğu bütün hədəflərə, haqlı tələblərinə nail olacaq. Bu gün də heç kim şübhə etmir ki, əgər ermənilər bu tələbləri könüllü yerinə yetirməslər, “Dəmir Yumurq” yenə işə düşəcək.

Son ayların əsas müzakirələrindən biri də hələ də Ermənistanın işğalı altında olan Azərbaycan kəndlərinin təhvil verilməsi ilə bağlıdır. Azərbaycan qəti tələbini səsləndirib və indi növbə Ermənistanındır. Hazırda belə bir görüntü var: Nikol Paşinyan həmin kəndlərdəki ermənilərə anlatmağa çalışır ki, əgər bu əraziləri könüllü boşaltmasalar, Azərbaycan hərbiçiləri hərəkətə keçəcək. Əslində bu, Ermənistan rəhbərliyinin özünün açıqladığı mövqedir. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Azərbaycanla həmsərhəd Tavuş rayonuna səfəri və yerli sakinlərlə görüşü zamanı yeni müharibənin baş verə biləcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq etmişdi. “Ermənistan tərəfi Azərbaycanla delimitasiya və demarkasiya məsələlərini müzakirə etməkdən imtina etsə, həftənin sonuna qədər yeni müharibə ola bilər. Mən bu müharibənin sonunda nə olacağını bilərəm. Sonra Respublika meydanında qarşılaşanda deyəcəksiniz: “Yaxşı, biz adi kəndlilik, bizim məlumatımız yox idi, amma axı siz hər şeyi bilirdiniz”, - deyə baş nazir bildirib. Paşinyan deyib ki, Ermənistan Azərbaycanla müharibəyə yol verməməlidir: “Buna görə sərhədləri düzəltmək lazımdır. Tavuş rayonunda Baqanis kəndindən Tavuş vilayətinin Berkaber kəndinə qədər sərhədin delimitasiyası və demarkasiyası prosesinə başlamaq üçün real imkan var”.

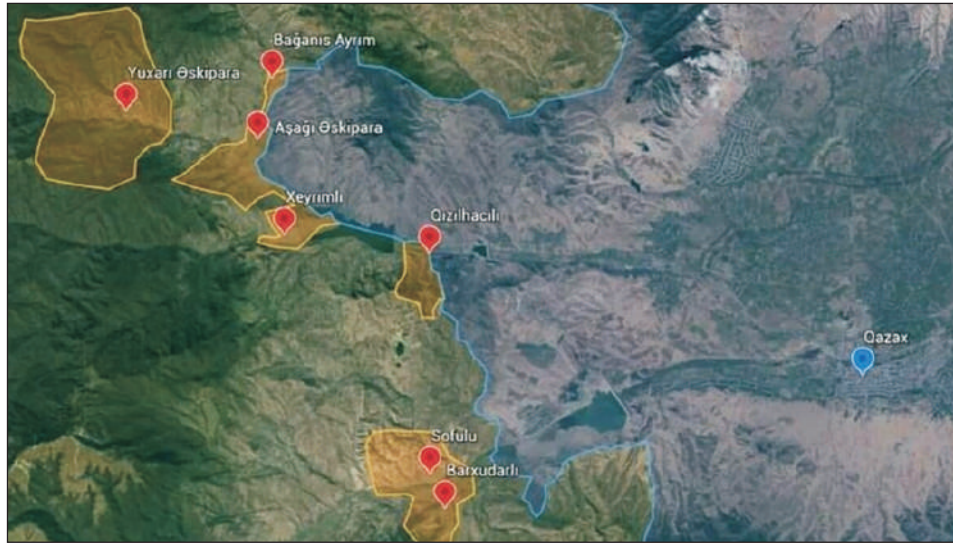
Bundan əlavə, N.Paşinyan hakimiyyətin Tavuşda erməni kəndlərinin mühasirəsini istisna etmək üçün yeni yollar salmağı planlaşdırdığını bildirib.

Bu yöndə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Milli Assambleyada “Vətəndaş paktı” fraksiyasının deputatları ilə də qapalı görüşü olub və görüş geniş tərkibdə keçirilib.

Deputat Lilit Minasyan bildirib ki, hazırda sərhəd delimitasiyası komissiyaları Tavuş bölgəsindəki ərazilərin (Azərbaycanın işğal altındakı kəndləri-E.P.) qaytarılması prosesinin necə baş verəcəyi ilə bağlı sənədlər mübadiləsi aparır. Paşinyan onlarla görüşdə kəndlərin konkret qaytarılma tarixi barədə danış-b-danışmadığını soruşan jurnalistə cavab olaraq bildirib ki, heç bir tarix açıqlanmayıb. “Paşinyan fraksiya ilə görüşdə vaxtların az olduğunu deyibmi”, sualına deputat belə cavab verib: “Mən bu ifadəni heqiqəten xatırlamıram,

Dörd kənd qaytarılır, ardınca isə... - ermənilər sərhəddə təxribat törədərsə...

Azərbaycan Prezidentinin 10 yanvar xəbərdarlığı Ermənistan hakimiyyətinin qulağında “sırğa”dır; Paşinyanın həyəcanlı “müharibə anonsu”nun sirri açılır

amma mən özüm bu sahəni araşdırıram və hansı tektonik hərəkətlərin baş verdiyinə baxıram. Mən də hesab edə bilməyirəm ki, bizim illərimiz var və biz müəyyən illər ərzində bu problemi həll edə biləcəyik”. **3-cü Ordu Korpusunun bu ərazilərdən çıxarılmasının müzakirə edilib-edilməməsi ilə bağlı suala gəldikdə, Lilit Minasyan cavab verib ki, bu məsələ hələ də müzakirə olunur:** “Hər hansı hərəkətlərin olacağını dəqiq deyə bilmərik. Bütün bunlar hələ danışıqlar mərhələsindədir”.

Qeyd edək ki, İrəvandakı qapalı müzakirələrdə hökumətin demək olar ki, bütün üzvləri, o cümlədən güc strukturlarının rəhbərliyi, həmçinin Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisi Edvard Asryan iştirak edib. İki saata yaxın davam edən görüş gərgin şəraitdə keçib. Əvvəlcədən planlaşdırılan görüş Ermənistanın Al üzvlüyünə namizəd olmaq üçün müraciətinin, daha doğrusu, növbəti seriyasının müzakirəsi ilə bağlı olmalı idi, amma Tavuşun dörd yaşayış məntəqəsinin gündəmə gəlməsi ilə həm birinci, həm də ikinci məsələlər müzakirə edilib. Nikol Paşinyan açıq mətnlə etiraf edib ki, qısa müddət ərzində birtərəfli güzəşt olacaq. O, kobud şəkildə ehyam vurub ki, yaxın günlərdə üçüncü ordu korpusu həmin ərazilərdən çıxarılacaq, Azərbaycanın 4 yaşayış məntəqəsi öz sahiblərinə qaytarılacaq. Əks halda, Azərbaycan müharibə ilə qalib gələcək. Bəzi deputatlar bildiriblər ki, kəndləri bu yolla yox, müharibə yolu ilə vermək daha yaxşıdır, çünki birinci halda xalqın etirazı ola bilər. Paşinyan bildirib ki, o, belə yolu istəmir, çünki Azərbaycan nəinki hərbi yolla mənsub olduğu əraziləri ala bilər, hətta Loriyə, İrəvana da çatır. Paşinyan müxtəssər olaraq de-

yib ki, qısa müddət ərzində dörd kənd Azərbaycana qaytarılmalıdır. Əlbəttə, başqa variant yoxdur.

Qeyd edək ki, hələ 90-cı illərin əvvəllərində ermənilər Azərbaycan ərazisində yeddi kəndi işğal edib. Onlardan 4-ü - Baqanis Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrimli və Qızılağac bilavasitə Qazax rayonu ərazisindədir. Daha üç kənd - Yuxarı Əskipara, Söfulu və Bərdüdarlı Ermənistan əraziləri ilə əhatə olunmuş anklavlardır. Daha bir anklav Ermənistanın Naxçıvanla sərhədində yerləşən Kərki kəndidir.

nın sakinləri yerləşdirilməlidir. Yeni bizim mövqeyimiz bundan ibarətdir”.

Kifayət qədər aydın şəkildə mövqə bildirilib. Sadəcə, dövlət başçısı mərhələli yol təklif edib, kəndlər 4+4 prinsipi ilə qaytarılmalıdır, vəssalam! Beləliklə, Azərbaycan Prezidentinin 10 yanvar xəbərdarlığı Ermənistan hakimiyyətinin qulağında “sırğa”dır. İlham Əliyevin heç bir sözü səbəbsiz demədiyini ermənilər də yaxşı anlayır, xüsusilə Paşinyan. Odur ki, Paşinyanın həyəcanlı şəkildə “müharibə anonsu” ilə çıxış etməsinin səbəbi aydın olur.

ardından da daha 4 kənd qaytarılacaq, yaxud da mümkündür ki, eksklavlarla bağlı qarşılıqlı razılıq əsasında başqa addımlar atılacaq”.

S.Aliyev qeyd etdi ki, burada onu da qeyd edim ki, Ermənistan tərəfin həmin kəndlərin qaytarılmasını birtərəfli güzəşt kimi təqdim etmələri absurddur: “Anlamaq olmur ki, onlar güzəşt deyəndə nəyi nəzərdə tuturlar. Başqasının torpağını məcburiyyət qarşısında geri qaytarmaq nə vaxtdan güzəşt sayılır?” Təxribata gəldikdə, deputat bildirdi ki, son verilən dərindən sonra əgər havadarları həvəsləndirməse, qarşı tərəfin buna gedəcəyinə inanmır: “Havadarları isə görürük ki, ikili oyun aparırlar. Bir tərəfdən Paşinyana Azərbaycanın işğal altındakı kəndlərini qaytarmağa hazır olduğu dedirtdirilir. Xatırladım ki, bu haqda bəyanatlar məhz ABŞ Dövlət Departamentinin Qafqaz danışıqları üzrə baş müşaviri Lui Bononun regiona sonuncu səfərindən sonra verildi. Digər tərəfdən isə Ermənistanı revansizmə sürükləyən addımlar atır və regionda ayrı xəttlər çəkməyi planlaşdırırlar ki, ABŞ-la Avropa Birliyinin aprelin 5-də Brüsseldə keçirəcəkləri Ermənistanə dəstək

qaytarılmasına müqavimət göstərirlər: “Məhz polis idarəsinə silahlı hücum edənlər, terror törədənlər 90-cı illərin tör-töküntüləridir. Paşinyan onları zərərsizləşdirmək istiqamətində işlər aparır. Bu qüvvələr Köcəryan və Sarkisyanaya yaxındır. Həmçinin keçmiş müdafiə naziri Seyran Ohanyan ordunu hökumətə tabe etməyə çağırıb. Göründüyü kimi, daxilə Nikol Paşinyana qarşı müəyyən təzyiqlər var. Məhz “Mülki Müqavilə” fraksiyasının deputatları müharibə yolu ilə kəndlərin qaytarılmasını təklif edib. Amma Paşinyan realıqları bilir. Çünki silahlı hücum birbaşa digər kəndlərin, anklavların qaytarılması ilə nəticələnər. Həmçinin hərbi məğlubiyyət Paşinyan üçün mənfi nəticələrə gətirib çıxara bilər. Ona görə də Nikol Paşinyan bunun əleyhinədir”. **M.Əsədullazadə hesab edir ki, Paşinyan daxili təzyiqləri neytrallaşdıracaq və dörd kənd Azərbaycana veriləcək:** “Bundan sonra delimitasiya və demarkasiya başlayacaq. Digər anklav kəndlər, xüsusilə Kərki kəndi ilə bağlı məsələlərə gəldikdə, fikrimcə, Ermənistan

Deputat: “Ermənistanın Azərbaycanın tələbini yerinə yetirməkdən ayrı yolu yoxdur”
Politoloq: “Paşinyan daxili təzyiqləri neytrallaşdıracaq və dörd kənd Azərbaycana veriləcək”

Əslində N.Paşinyanın tələbə düşməsinin səbəbi Bakıdan aldığı xəbərdarlıqdır.

Prezident İlham Əliyev yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsində kəndlərin qaytarılmasının alternativinin olmadığını bir daha nəzərə çatdırırdı. Sitat: “O ki qaldı işğal altında olan kəndlərə - bizim təklifimiz də hesab edə bilməyirəm ki, çox məntiqlidir - orada (Qazaxın kəndləri nəzərdə tutulur - “YM”), bildiyiniz kimi, anklav və qeyri-anklav kəndlər var. O kəndlər ki, anklav deyil - 4 kənd - onlar Azərbaycana qeyd-şərtsiz qaytarılmalıdır. O kəndlər ki, anklavdır - Ermənistanın bir anklav kəndi Azərbaycan ərazisindədir - bununla bağlı ayrıca ekspert qrupu yaradılmalıdır və bu, müzakirə edilməlidir. Biz hesab edirik ki, bütün anklavlar qaytarılmalıdır, bu anklavlara gedən yollara şərait yaradılmalıdır və bu anklavlara ora-

Bəs 4 kənd qaytarılırsa, sərhədlərin delimitasiyası bütövlükdə baş tuta bilərmə? Belə olan halda Qazaxın digər 3 kəndinin və Sədərək rayonunun Kərki kəndinin taleyi necə olacaq? Biz onun da şahidi olmuşuq ki, hansısa proseslər zamanı ermənilər sərhəddə təxribat törədər və planları pozurlar. Əgər bu dəfə də təxribat törətsələr, Azərbaycan qarşılığında hansı addımları ata bilər? Elə ilk həmlədə ordumuz 4 kəndi özü boşalda bilərmə?

Deputat Sahib Aliyev “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycan hazırda işğal altında olan kəndlərinin sayı 4 yox, 8-dir: “Ermənistan rəhbərliyinin 4 kəndin qaytarılması ilə bağlı açıqlamalarına bizdə rəsmi səviyyədə hər hansı bir reaksiyanın olmamasından anladığım budur ki, burada söhbət mərhələli qaytarmaqdan gedir. Yeni öncə 4 kənd,

konfransının arxasında məhz belə bir niyyət durur. Həmin konfransda Avropa Sülh Fondunun Ermənistanın silahlandırılmasına maliyyə dəstəyi ayrılması haqda razılığın əldə olunacağı da gözlənilir ki, bu da sülhə xidmət məqsədilə edilmir. Maraqlıdır deyilmi? Azərbaycan torpaqları işğal altında olan regionun inklüzivliyindən dəm vuranlar indi ayıncı xətlər çəkməyə başlayıblar. Amma hay havadarları nə planlaşdır-planlaşdır, mən cənab İlham Əliyevin 8 kəndimizin hələ də işğal altında saxlanmasının “düzülməz” olduğunu bildirməsinə dayanaraq bunu deyə bilərəm ki, Ermənistanın Azərbaycanın onlarla bağlı tələbini yerinə yetirməkdən ayr yolu yoxdur”.

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə bildirdi ki, Ermənistan revansistlər və keçmiş Qarabağ klanına mənsub olanlar anklav olmayan kəndlərin

tan bununla bağlı kompensasiya ödəməlidir. Məsələ danışıqlar yolu ilə həll edilməlidir. Yaxud Zəngəzur istiqamətindəki ərazilər Azərbaycanla mübadilə olunmalıdır”. **Ekspert hesab edir ki, Azərbaycana məxsus anklav kəndlər güzəşt edilə bilməz:** “Ermənistan mütləq sərhəddə onların yerinə Azərbaycana kəndlər verməlidir. Azərbaycan istədiyi vaxt dörd kəndə girə bilər. Bunu Ermənistan rəhbərliyi də yaxşı bilir. Ona görə də Paşinyan bu kəndləri geri verəcək”.

N.Paşinyan Tavuş sakinləri ilə görüşə əlinə Ermənistanın xəritəsinin maketini alaraq getmişdi, yeni “bizim ərazimizdən kənar kəndlər bizim deyil”, mesajı vermişdi. Üstəlik, masanın üstündə “qum saatları” var idi... “Saat” işə salınıb...

E.PAŞASOY, “Yeni Müsavat”

Osmium qiymətinə dayanacaq

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Gürcüstan futbolçularının Avropa çempionatına vəsiqə qazanması respublikamızda bözi zəhmət-keşlərə mənfi təsir etmişdir. Deyirlər niyə qonşudan dala qalırıq.

Halbuki birincisi, paxıllıq lazım deyil, tarixi irsimizə də ziddir. Bizim rəsmi atalar sözü kitabında belə məsəl yazılıb: "Tiflisin altı bostan, Abad olsun Gürcüstan". Bu da onu göstərir ki, dedə-babalarımız həmişə Gürcüstanın yaxşı işlərinə sevinmişlər, oranı özümüzünkü sanmışıq.

İkincisi, guya həmişə uduzmağımız mifdir, uydurmadır. Elə təzəlikcə, əziz Novruz bayramı günlərində milli futbolçularımız səmənli tarlasında Monqolustan yığmasıyla heç-heçə oynamışdır. Fikrimcə, geopolitik baxımdan Monqolustanla heç-heçə Avropa çempionu olmaq kimi bir şeydir. O boyda Çingizxanın komandasını udursan! Nə olsun komanda Ulan Bator çobanlarından, Orhon-Yenisey maldarlarından düzəldilib? Əsas dövlətçilik irsidir. Monqol futbolçularla oynamağın özü belə böyük riskdir. Bu riskə görə AFFA-ya dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Üçüncü fərq də elə AFFA ilə bağlıdır. Gürcüstan Avropada növbəti mərhələyə çıxmaqla, bunun əsasları FIFA reytingindən də aşkar görünür. Həmin reytingdə Gürcüstan millisi 77, Azərbaycan isə 113-cü yerdədir. Ancaq gürcülərdə AFFA varmı? Yoxdur! Əsas olan da budur! Bizim AFFA və onun rəhbərliyindən Qafqazın heç bir ərazisində yoxdur. Nadirdir. Bununla qürur duyuruq.

Gürcülər orada neft-qaz kəmərlərimizin üstündə top qovlamaqda olsun, sizə nəql edim Bakı şəhərindən. İki gündür şəhərimizin sakinləri və nəğməli qonaqları maşın parklama qiymətlərinin fantastik artımından gileylidir. Ağlaşma-şivən asimana bülənd olur. Biri deyir bu cür getmə maşını satacağıq, o biri deyir belə parkinq qiyməti heç İsveçrədə yoxdur, üçüncüsündə heç maşının karbüratoru belə yoxdur, lakin həya düşüb, guya ictimai etiraza qoşulub üsyan püşkürür və sairə. Mən isə dəstəkləyirəm! Bəli. Çox az hallarda olur ki, mən hökumətimizin qərarlarını müsbət qarşılayıram, bu, onlardan biridir.

Əsas da ona görə ki, şəxsi avtomobilim yoxdur, heç vaxt olmayıb, ümumiyyətlə, sürücülük vəsiqəm yoxdur. Avtomobil sürənlər haqan mənim kimi piyadaların problemlərindən narahat olub? Heç vaxt. Əksinə, maşını səkidə, insan yolunda saxlayıb gediblər, keçiddə üstümüzə sürüblər, havanı korlayıblar və sairə. İndi əcəb olur. Şəxsi maşını olanlara problem yaranmasına sevinirəm. Şair demişkən, məndən ötən, səne dəysin, nə vəcimə. Biz insan hüquqlarına həmişə şəxsi mənafeyimizdən yanaşmışıq. İnsan qoruyanlar heyvan qoruyanlara lağ edib, patriarxallar feministlərə, cəbhəçilərə müsəvatçılara, nə bilim, "Neftçi" azarkeşləri "Qarabağ" azarkeşlərini bəyənməyib və sairə. Lap elə heteroseksuallarımız da homoseksuallara mız qoyublar. Necə deyirlər, kor kora demiş cirt gözünə. İndi piyadaların sürücülərə yandıq vermək zamanıdır.

Başqa tərəfdən, bu Bakı adlanan ərazinin robotlar, maşınlar şəhəri, yoxsa insan yaşayış məskəni olması artıq bilinirdi. Hər şey yalnız "avtomobilləri hardan sürək, harda saxlayaq" istiqamətində, yönündə planlaşdırılırdı. Səkidən kəsib yola calayırdılar. Evi söküb parkinq tikirdilər. Nəçə ildir biz insanlar şəhərdə 3 nəfər toplaşsaq dərhal 333 polis gələr, imkan verməz. Maşınlar isə harada istəsələr toplaşdı. Hətta maşınlar öz aralarında yarış keçirirdi. Mərkəzi küçələri bağlayaraq (ümudvaram hökumət son tədbirlər fonunda o yarışın da qiymətini qaldırır). Ar olsun! Nifrət! İstefa! Təkeriniz partlasın! "Karobka"ınız dağılsın! Yağınız axsın!

Adamlar var, əməllicə harınlamışdır, yüz metr yol cəhənnəmə, işıq pulu yağın zəngi basanda darvazanı açmağa maşinsız getmir. Qoy indi belələri ictimai nəqliyyata minsin, metroda xalqımızla qucaqlaşsın. Dayanacaqda avtobus gözləsin. Piyada yol getsin. Hamısı sağlamlıqdır. Maşınlar şəhərin ekologiyasını korlayır.

İnşallah, payızdakı hava tədbirinə qədər Bakıda maşın saxlamaq qızıl yox, lap platin, palladium, nə bilim, osmium qiymətinə olar. Ən çox osmium qədər bəha olsun istəyirəm - həm qramı 200 min manat imiş, həm də adı qəşəng səslənir.

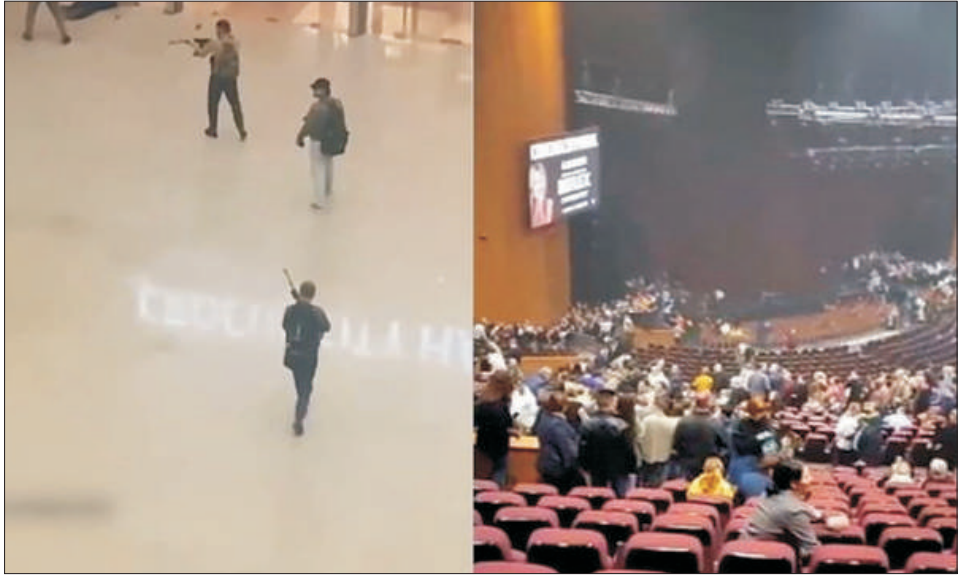
Martin 22-də Moskva yaxınlığında - "Crocus City Hall"-da törədilən terror aktı hazırda dünyanın ən çox müzakirə etdiyi mövzudur. 139 nəfərin ölümünə, 158 nəfərin yaralanmasına səbəb olan bu qanlı hadisənin arxasında kimin dayanması haqda müzakirələrdə diqqət daha çox İŞİD-in üzərinə yönəlir.

Faktiki olaraq İŞİD bu terroru boynuna götürüb və Qərb ölkələri də əsasən bu terror şəbəkəsinin adını çəkir. Rusiya isə təbii olaraq həm də Ukraynanı günahkar görür. Əlbəttə, mümkündür ki, Ukrayna da bu terrora maraqlı olsun. Daha təhlükəli olan məsələ isə İŞİD-in yəni-dən Rusiyada terror törədəcəyinə dair bəyanat verməsidir. "Yeni Müsavat" bildirir ki, terror təşkilatı Rusiya prezidenti Vladimir Putini hədələyib. "Bəli! Çox ağır, ölümcül, qanlı, yandırıcı və sarsıdıcı zərbələr olacaq. İnşallah, bir qətləmin gözləyirik. Çox tezliklə!" ifadə edilib.

Qərb mətbuatı terror təşkilatının xəbərdarlığını "İŞİD-dən Putinə yeni təhdid", "İŞİD Putini və rusları qətl etməklə hədələyir" sərlövhləri ilə təqdim edib. Martin 27-də İŞİD terror təşkilatının sosial media səhifələrində yeni mesaj posterini yayımlayıb. Teleqram kanalları məlumat verib. Mesajda "Sıradakı kimdir?" sualı verilib. Posterdə Paris, London, Madrid və Roma şəhərlərinin adlarının qeyd olunması diqqət çəkib. Ancaq maraqlıdır ki, Rusiyaya qarşı ikinci təhdiddən sonra da Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşev "Crocus"-da baş verən terror aktında Ukraynanın əli olduğunu ehtimal edir. Patruşev Martin 26-da jurnalistlərin "terrorun arxasında Ukrayna, yoxsa İŞİD terror təşkilatı dayanır" sualına "Əlbəttə, Ukrayna" cavabını verib.

"Crocus"-da terror aktının arxasında ABŞ, Böyük Britaniya və Ukrayna dayanır". Bunu isə Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin direktoru Aleksandr Bortnikov bildirib: "Bütün hallarda biz malik olduğumuz fakturadan danışırıq. Bu ümumi məlumatdır. Lakin müəyyən işlənmələr var". O, "Crocus"-da baş verən terror aktından sonra cavab tədbirlərinin olacağına söz verib. FTX direktoru qeyd edib ki, Ukrayna Baş Kəşfiyyat İdarəsinin rəhbəri Kiril Budanov Rusiyaya qarşı cinayət törədən hər kəs kimi Rusiya Silahlı Qüvvələri üçün qanuni hədəfdir. O, rəsmi Kiyevi terrorçu təşkilat kimi tanımaq haqqında da danışib: "Bunu etməliyik. Bu, təcə hesab etmək üçün yox, həm də müvafiq qərarlar qəbul etmək üçün əsasdır".

Bu arada diqqətçəkən bir olay Türkiyənin 30 şəhərində İŞİD-ə qarşı əməliyyatlar keçirilməsidir. Əməliyyatlar zamanı 147 şübhəli şəxs saxlanılıb. Bütün hallarda görünən budur ki, İŞİD ötən illərdə xeyli zəiflədilsə də, müəyyən gücünü, şəbəkəsinə saxlayır.

Rusiyadan Qərbə qəddar savaş anonsu - növbəti terror xəbərdarlığı...

Moskva ABŞ, Böyük Britaniya və Ukraynanı terrorun arxasında dayanan qüvvə kimi görür, dünya mediası isə terror təşkilatının son xəbərdarlığını "İŞİD-dən Putinə yeni təhdid" kimi təqdim edib; "Bütün hallarda bu hadisəyə görə Kremlin cavabı Kiyevə olacaq"

Bəzi rəylərdə bildirilir ki, məlum olaydan sonra İŞİD reванş edər, güclənər və müxtəlif yerlərdə terrorlar törədə bilər.

Moskva ABŞ, Böyük Britaniyanı da terrorun arxasında dayanan qüvvə kimi təqdim etməklə, həm də onların İŞİD-in gizli dəstəkləyicisi olduğu mesajı vermiş olurmu? Baş verənlərin fonunda əsas iki sual var: Moskvaya bu terrorla hansı siyasi mesaj verildi və nələrsə dəyişəcəkmi? Bəs Rusiyanın vəd etdiyi ağır cavabı nələr ola bilər? İŞİD-i kim, hansı qütb dirçəldir, bu, kimin planlarına uyğundur?

REAL Partiyasının Siyasi Komitəsinin üzvü Natiq Cəfərlinin fikrinə, Putinə bu hadisə sərf etmir: "Əksinə, ən çox ziyan ona deyir, hələ heç inauqurasiya mərasimini də etməyib, seçkidən həminə sonra bu hadisə ziyanlıdır. Kremlin müxtəlif "qüllələri" edə bilməz, inauqurasiyadan sonra Putinin hökumətin tərkibini dəyişəcəyi, hətta "güc nazirlikləri" ilə bağlı qərarlar verəcəyi söylənilirdi. Qərbə sərf ediməz ola bilər, amma bu addımla nəyə nail olacaqdılar ki?! Putin zəifləyəcəkmi, Rusiya cəmiyyəti ayaqdan qalxacaq - düşünürəm, əksinə, Kremlin bu hadisədən daxili təmərküzləşmə üçün istifadə edəcək. Ukraynaya sərf edirmi - məntiqə, hə, amma əks effekt verər, Kremlin daha dağıdıcı zərbələr vura bilər".

N.Cəfərli hesab edir ki, Ukrayna təbliğatının ən zəif və özlərinə böyük ziyan vuran tərəfi o oldu ki, tək Kremlin, Rusiya hakimiyyəti deyil, sadəcə camaat, xalq hədəf alıb aşığıladiqlar: "Rusiyada 30 milyon vətəndaşın Ukrayna ilə qohumluq əlaqələrinin olduğunu, 10 milyon nəfərə yaxın etnik ukraynalıların yaşadığını nəzərə alıb ic-

timai rəyə müsbət təsir etməyə çalışmadılar, bütün xalqı suçladılar, bu, Ukrayna hakimiyyətinin son illərdə çoxsaylı səhvlərindən biri oldu".

Politoloq Elxan Şahinoğlunun proqnozuna görə, Kremlin terrorun arxasında Ukraynanın dayandığını təbliğ etməklə, birincisi, bu ölkəyə qarşı işğal genişləndirməyi əsaslandırmağı, ikincisi, Kiyevi terrora dəstək verən mərkəz kimi göstərərək imicinə zərbə vurmağı planlaşdırır: "Ancaq bu təbliğatın effekti olmayacaq. Əlbəttə, beynəlxalq aləm, hətta Rusiyaya qarşı sərt sanksiyalar tətbiq edən ölkələr Moskvadakı terror olayını qınadılar, ancaq zaman keçdikcə Kremlin Ukraynaya qarşı işğalçı müharibəsi yenidən ön planda tutulacaq. Mövzu yenidən müharibədir".

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimova görə, terrordan sonrakı geosiyasi genişlənmə sahəsi üçün müxtəlif bəhanələr tapılacağı şübhəsizdir və terrorla mübarizə adı altında Yaxın Şərq, Mərkəzi Asiya regionlarında rəqabətin qızışacağı istisna deyil: "Amma indi vacib bir nüans ortaya çıxır: "Crocus City Hall" konsert zalında törədilən qanlı hadisənin hansı qüvvə tərəfindən idarə edilməsindən asılı olmayaraq, İŞİD global təhdid kimi imicini bərpa etmək üçün təbliğat fərsəti qazanır". **Təhlilçinin qənaəti ondan ibarətdir ki, hər bir vəziyyətdə Moskvadakı hadisələrdən sonra bu nüanslar diqqətdə saxlanılmalıdır:** "Terrorçular hər hansı taktika və silahdan istifadə edərkən, istədikləri vaxt hücum həyata keçirə bilərlər. Hökumətlər kəşfiyyat xəbərdarlıqlarını gözdən keçirməli və terror hücumundan müdafiəni ideal səviyyəyə qaldırmalıdır".

Siyasi icmalçı Asif Nərimanlının sözlərinə görə, hücumun arxasında Moskvanın diqqət çəkmək istədiyi Kiyevin dayandığı ehtimalı azdır: "Belə bir addım Ukraynanı işğala məruz qalan ölkədən terrora əl atan ölkəyə çevirər, baş verən terror aktı Rusiyanın Ukraynaya hücumunu "legitimləşdirməyə" kömək edər, Rusiya cəmiyyətinin Putinin siyasəti ətrafında həmrəyliyinin güclənməsi ilə nəticələnmə bilər".

Politoloq hesab edir ki, terror aktı rus ictimai rəyini xarici düşməne qarşı həmrəyliyə kökləyə bilər, Kiyevin iddia etdiyi kimi, Moskvanın "əl işi" olması ehtimalı da inandırıcı deyil.

Bu arada qeyd edək ki, Rusiyada terrorçuların edamı çağırışları səslənir. "Rusiya Federasiyasının mövcud qanunvericiliyi, hətta moratorium olmadıqda belə, terrorçular və pedofillər üçün ölüm cəzasının tətbiqinə icazə vermir". Rusiya Federasiya Şurasının Konstitusiyası qanunvericiliyi və dövlət quruculuğu komitəsinin rəhbəri Andrey Klişas bildirib. "Ölüm cəzası ilə bağlı müzakirələr getdikcə genişlənir. Hörmətli analitiklər və Teleqram ekspertləri bizi inandırır ki, terrorçuları və pedofilləri edam etmək lazımdır və xalq bunu dəstəkləyəcək, problem yalnız Konstitusiyaya Məhkəməsidir. Təsəvvür edək ki, ölüm hökmünə moratorium yoxdur. Konstitusiyaya və qanunu oxuyun. Rusiya Federasiyası Cinayət Məcəlləsinin 205-ci maddəsi "terror aktı" cinayətinə görə maksimum ömürlük həbs cəzası ilə (bir çox hallarda) məsuliyyət müəyyən edir", - o bildirib.

□ **Emil SALAMOĞLU**
 "Yeni Müsavat"

3 ildən artıqdır ki, Ermənistan sülhdən, regional infrastrukturaların bərpasından qaçır. Bu gerçəkliliyə rəğmən Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan verdiyi açıqlamalarda özünü sülh və kommunikasiyaların açılmasının “fədakarı” kimi qələmə verir.

Hansı ki, Ermənistanın və məhz Paşinyanın ortaya iradə qoya, xarici təsir dairələrinin boyunduruğundan xilas ola bilməməsi səbəbindən bu deyilənlər baş tutmur.

Bir reallığı da qeyd etmək lazımdır ki, son vaxtlar Nikol Paşinyan yenə “fədakar” qi-yafəsinə girib. O, Yunanıstanın “Kathimerini” nəşrinə müsahibəsində bildirib: “Cənubi Qafqazda möhkəm sülhün və sabitliyin bərqərar olmasına yardım Ermənistan Respublikasının prioritetidir və bu kontekstdə mən regionun infrastrukturalarının açılmasına əhəmiyyət verirəm. “Dünyanın kəsişməsi” layihəsi bir tərəfdən Ermənistan ərazisi vasitəsilə Qara dəniz, digər tərəfdən Fars və Oman körfəzləri arasında buraxılış qabiliyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə artırılmasını, avtomobil yük daşımalarını, boru kəmərlərini, elektrik xətlərini və internet-kabelləri nəzərdə tutur. Çünki Gürcüstandan Ermənistan və İrana ən optimal demir yolu marşrutu Azərbaycanın Naxçıvanından keçir və bu demir yolu sovet illərində mövcud olub. Bu, “Dünyanın kəsişməsi” Şimal-Cənub marşrutudur. Həmçinin Xəzər dənizini Ermənistan ərazisi ilə Aralıq dənizi ilə, eləcə də Qara dənizdəki Türkiyə limanları ilə birləşdirəcək Şərq-Qərb istiqaməti var. Bundan ötrü Azərbaycandan demir və avtomobil yolları, boru kəmərləri, elektrik xətləri, kabellər Ermənistan vasitəsilə Türkiyəyə daxil olmalıdır. Biz belə qərarlara hazırıq. Üstəlik, bu yolun infrastrukturundan Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında əlaqə yaratmaq üçün istifadə edilə bilər. Bu, aşağıdakı şərtlərlə mümkündür:

- Bütün infrastruktur ərazisindən keçdiyi ölkələrin suverenliyi və yurisdiksiyası altında olmalıdır;
- Hər bir ölkə sərhəd və gömrük nəzarətini öz ərazisindəki dövlət qurumları vasitəsilə həyata keçirir və təhlükəsizliyi təmin edir;
- Sözügedən infrastrukturun həm beynəlxalq, həm də daxili nəqliyyat üçün istifadə oluna bilər;
- Bütün ölkələr bir-birinin infrastrukturundan bərabərlik və qarşılıqlılıq prinsipi əsasında istifadə edir”.

İlk baxışda Paşinyanın açıqlamaları “xoş məram” kimi görünə bilər. Ancaq ilk diqqətçəkən budur ki, Nikol imza atdığı 10 noyabr üçtərəfli bəyanatda nəzərdə tutulan Zəngəzur dəhlizindən birmənalı boyunca qaçırır. Yol və kəmərlərin birmənalı qonşu dövlət kimi bərpasından danışılırsa, Nikolun təklif etdiyi variant məqbul, yoxsa qəbul edilməzdir?

Politoloq Anar Əliyev “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, son günlər Ermənistanın baş nazirinin ayrı-ayrı platformalarda açıqlamaları, eyni zamanda Tavuş bölgəsində erməni sakin-

Paşinyanın bölgəsəl yol və kəmərlərlə təklifi - növbəti hiylə, yoxsa...

Anar Əliyev: “O, üzde xoş məram kimi görünən fikirləri ilə əslində daha ciddi və daha təhlükəli məsələlərə yer ayırır”

Yusif Bağırzadə: “Nikolun şərtləri özündə Rusiyanın oyundankənar vəziyyətə salınmasını ehtiva edir”

lərlə keçirdiyi görüşdə səsləndirdiyi fikirlər Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh münasibətlərinin nizamlanması, sülh sazişinin imzalanması istiqamətində işlərin irəliləyəcəyi ümidlərini formalaşdırıb. Lakin təəssüf ki, bu çıxışların hər birində yenə də erməni hiylələri, məkrli özünü göstərir: “Məsələn, Nikol Cənubi Qafqazda möhkəm sülhün əldə olunmasında maraqlı olduğunu, bu istiqamətdə zəruri addımları atmağa hazır olduğunu bəyan edib, bunun üzərindən nəqliyyat, kommunikasiya və iqtisadi əlaqələrin qurulması istiqamətində müsbət mövqeyini açıqlayıb. Amma Azərbaycan və Ermənistan üzərindən Şərqlə Qərbin, Şimala Cənubun birləşməsinin özündə əks etdirən nəqliyyat dəhlizindən danışarkən yenə absurd “Dünyanın kəsişməsi” layihəsindən bəhs edib. Çox təəssüf ki, Paşinyan 10 noyabr üçtərəfli bəyanatının 9-cu bəndini diqqətdən yayındırmağa çalışıb. Hansı ki, 10 noyabr bəyanatına imza atarkən Paşinyan anlayırdı ki, 9-cu bəndlə Ermənistan üzərində Azərbaycanın əsas hissəsini Naxçıvanla birləşdirəcək nəqliyyat kommunikasiya əlaqəsinin qurulması, maneəsiz keçidin təminatı öhdəliyini götürmüş olur. İndi isə Paşinyan nəqliyyat kommunikasiya xətlərinin açılmasına, bu xətlərdən müxtəlif dövlətlərin istifadə imkanlarına toxunmaqla yanaşı, bir neçə şərt irəli sürür. Çox təəssüf ki, bu şərtlər Azərbaycanın maraqlarına uyğun olmayan, eyni zamanda bölgədə davamlı sülhün əldə olunmasına ciddi zərbə vuraçaq bir yanaşmadır”.

Politoloq qeyd etdi ki, erməni baş nazir bu şərtləri irəli sürməklə rəsmi Bakının təklif etdiyi “Azərbaycandan Azərbaycana prinsipi”ni qəbul etmədiyini bəyan etmiş olur. Eyni zamanda 10 noyabr bəyanatının tələbinə əsasən açılmalı olan Zəngəzur dəhlizinin təhlükəsizliyinin Ermənistanın müvafiq qurumları tərəfindən təmin ediləcəyi ideyasını irəli sürür: “Bu, yoxlamalarsız keçidin təmin edilməsinə qarşı olan ideyadır, həm də 10 noyabr bəyanatının 9-cu bəndi ilə ziddiyyət təşkil edir. Ermənistan bu yanaşma ilə bir gedişlə iki nəticə əldə etməyə nail olmaq istəyir. Bununla İrəvan həm özünün maraqlarını reallaşdırmağa, həm də Fransa başda olmaqla, Qərb havadarlarının bölgəyə daha geniş imkanlar çərçivəsində daxil olmasına şərait yaratmağa çalışır. Bunlar Paşinyanın üzde xoş görünən fikirlərinin əsl mahiyyətidir. Bunlar onu göstərir ki, “xoş məram”lı fikirləri ilə əslində daha ciddi və daha təhlükəli məsələlərə yer ayırır. Hansı ki, bu təhlükəli məsələlər davamlı sülhün əldə olunmasına yalnız və yalnız maneçilik törədə bilər. Nəticə etibarilə bu, konfrontasiyanın güclənməsinə səbəb olar. Ermənistan bunu dərinədən düşünməlidir. Bu mövqə Paşinyanın yanaşmasından daha çox Fransa kimi Qərb havadarlarının sifarişinə bənzəyir. Çünki bölgədə konfrontasiya məhz həmin güclərin maraqlarına xidmət eləyir. Biz artıq müxtəlif yollarla Ermənistanla

səbr kasamızın daşmaq üzrə olduğunu və Ermənistanın nazı ilə sonsuza qədər oynamağa çalışdığımızı çatdırmışıq. Ermənistan real sülhün əldə olunması istiqamətində praktiki addımlar atmalıdır”.

Politoloq Yusif Bağırzadə isə bildirdi ki, Paşinyanın son müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlər onun bir il əvvəl “dünyanın kəsişməsi” adlı layihəni təqdim edərkən dediyi fikirlərdən fərqlənir: “Əgər Paşinyan əvvəl Hindistan, İran, Ermənistan, Gürcüstan vasitəsilə Qara dənizdən keçən və Avropaya nəql edilən kommunikasiya xətlərindən danışdırsa, indi Azərbaycan və Türkiyəni də əhatə edən faktiki olaraq yeni bir layihədən danışır. Paşinyan başa düşüb və ya onu başa salıblar ki, Azərbaycan və Türkiyə olmadan bölgədə hər hansı layihənin reallaşması mümkün deyil. Odur ki, Nikol budəfəki çıxışında “Ermənistanla və İrana ən optimal demir yolu marşrutu Naxçıvandan keçir” deməklə bu yolun infrastrukturundan Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında əlaqə yaratmaq üçün istifadə edilə biləcəyinin mesajını verib. Eyni şəkildə Ermənistanın Qərbi Zəngəzur, yeni Sünik bölgəsi vasitəsilə də Naxçıvana və Türkiyəyə tranzit xəttinin açılmasına razı olduğunu bildirib.

Azərbaycan və Türkiyə bu şəkildə bir layihənin reallaşmasında əslində maraqlı ola bilər. Nəzərə alaq ki, Azərbaycan sülh sazişinin imzalanması və Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə həm Şi-

Fransa Ukraynaya kəşfiyyat dronları göndərəcək

Fransa Ukraynaya hərbi yardım çərçivəsində kəşfiyyat dronları göndərəcək. APA xəbər verir ki, bu barədə “Union” məlumat yayıb. Qeyd olunub ki, pilotsuz uçuş aparatları istehsalçısı olan “Delair” şirkəti Ukraynaya 400 kəşfiyyat dronu tədarük edəcək. Həmin dronların istehsalı üçün müqavilənin artıq bağlandığı qeyd olunub.

Məlumatla əsasən, söhbət iki növ drondan gedir – “Delair DT26” modelinin çəkisi 16 kq, ona nisbətən daha yüngül “Delair UX11” modelinin çəkisi isə cəmi 1,5 kq-dır.

Həmin dronlar müdafiə sektorunda istifadə üçün nəzərdə tutulsa da, Ukrayna cəbhəsində də fəal şəkildə istifadə olunur və bu səbəbdən şirkət bir il ərzində dron istehsalının həcmi üç dəfə artıb.

mal-Cənub, həm də Qərb-Şərq layihələrini açmağa ikinci Qarabağ savaşından sonra dəfələrlə bəyan edib.

Amma Paşinyan haqqında danışılan layihənin reallaşması üçün şərtlər irəli sürür. Biz “bütün infrastruktur ərazisindən keçdiyi ölkələrin suverenliyi və yurisdiksiyası altında olmalıdır” şərtini təbii ki, qəbul edirik və razıyıq ki, beynəlxalq daşımalarda sərhəd və gömrük nəzarətinin həyata keçirilməsi vacibdir. Söhbət Azərbaycanın əsas hissəsindən Naxçıvana və geriye istiqamətdə daşınan mallar və insanlardan gedirsə, burada hansısa gömrük prosedurlarının həyata keçirilməsi, yoxlama aparılması bizim üçün məqbul deyil. Paşinyanın “Bütün ölkələr bir-birinin infrastrukturundan bərabərlik və qarşılıqlılıq prinsipi əsasında istifadə edir” şərti bu mənada Azərbaycanın əsas hissəsindən Naxçıvana daşınan mallara şamil edilməməlidir. Çünki Ermənistan və layihə iştirakçısı olacaq digər ölkələr haqqında danışılan tranzit yoldan yalnız beynəlxalq nəqliyyat yolu kimi istifadə edəcəyi halda Azərbaycan həmin yoldan faktiki olaraq həm də daxili nəqliyyat yolu kimi istifadə edəcək”.

Politoloqun sözlərinə görə, Paşinyanın şərtləri özündə Rusiyanın oyundankənar vəziyyətə salın-

masını ehtiva edir. Bu da Rusiyanın sözügedən layihənin reallaşmasına problemlər yarada biləcəyini ortaya qoyur: “Rusiya 2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya liderləri tərəfindən imzalanan bəyanatın 9-cu maddəsinə müvafiq olaraq Azərbaycanın qərb regionları ilə Naxçıvanı birləşdirən kommunikasiya xətlərinin təhlükəsizliyinə Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin sərhəd qoşunlarının cavabdeh olmasını istəyir. Odur ki, Paşinyanın “İstənilən region ölkəsinin ərazisindən keçən kommunikasiya xətləri həmin ölkənin yurisdiksiyası altında olmalıdır” bəyanatı həm də üçtərəfli sazişin 9-cu maddəsindən yayınmağa hesablanıb.

Bizim üçün əslində Zəngəzur dəhlizində Rusiyanın olub-olmamasının elə bir əhəmiyyəti yoxdur. Yeter ki, həmin yolun təhlükəsizliyi təmin olunsun və ən əsası Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvanı birləşdirən yol olaraq dəhliz statusunda olsun. Paşinyanın bununla razılaşması lazımdır. Çünki əks halda “Dünyanın kəsişməsi” layihəsi Azərbaycan və Türkiyənin iştirak etməməsi isə utopyadan başqa bir şey olmayacaq. Ermənistanın bizdən yan keçəcək infrastruktur layihələrini reallaşdırmaq imkanı yoxdur”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Rüsumsuz ticarət Azərbaycan və Türkiyə bazarlarına necə təsir edəcək - rəy

Ekspertlər deyir ki, hədəflərə çatmaq asan olmayacaq, amma sazişin əhatə dairəsi bundan sonra da genişləndiriləcək

Azərbaycanın xarici ticarət siyasəti mühafizəkar yanaşmaya əsaslanmağa davam edir. Müstəqillik əldə etdikdən indiyədək Bakının Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzvlüyü müzakirə mərhələsindən irəli getməyib. Həmçinin ölkənin Avropa Birliyi ilə vahid ticarət sazişi də dibiş quyuya yuvarlanıb. Bu yanaşma bir çox hallarda ölkədə yerli istehsalın inkişafına mane olan əsas amillərdən biri kimi qiymətləndirilir: ÜTT üzvü olmayan, Aİ ilə vahid ticarət rejimi tətbiq olunmayan Azərbaycandan postsovet məkanından kənara mal və məhsul ixracı böyük çətinliklərlə üzləşir...

Bir çox ölkələr ticarət əlaqələrinin inkişafı, prioritet sahələrdə ixracın artımına nail olmaq üçün ayrı-ayrı ölkələrlə sərbəst ticarət rejiminə dair sazişlər imzalayırlar. Azərbaycan belə sazişləri indiyədək yalnız postsovet ölkələri olan Rusiya, Ukrayna, Gürcüstan, Belarus, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan, Türkmənistan, Tacikistan və Moldova ilə imzalayıb. Başqa heç bir dövlətlə analoji saziş imzalanmayıb.

Sərbəst ticarət rejiminə keçidlə bağlı postsovet məkanından kənarda ilk addımlar Türkiyəyə münasibətdə atılıb. Azərbaycan ilk dəfə olaraq 2020-ci ildə Türkiyə ilə Preferensial Ticarət Sazişi imzalayıb. Saziş hər iki ölkənin parlamentində təsdiqlənərək 2021-ci ilin martında qüvvəyə minib. Sazişin tətbiq olunduğu güzəştli mallar siyahısında Azərbaycandan Türkiyəyə ixrac ediləcək kənd təsərrüfatı məhsulları - pendir, bəzi meyvə-tərəvəzlər, qara çay, şokolad və şirniyyat məhsulları, diabet xəstələri üçün alma, Erik və sair meyvə püreləri və sair məhsullar, Türkiyədən isə diabet xəstələri üçün nəzərdə tutulan qida məhsulları, qənnadı məmulatları, şokolad və şirniyyat məhsulları, qurudulmuş meyvə və sair məhsullar yer alıb.

Sazişin əhatə etdiyi siyahıda bəzi polad məhsulları, dəzgah, avadanlıq, aparat və ya nəqliyyat vasitəsi ilə birlikdə göndərilən və onların istismarı üçün istifadə olunun aksesuarları, ehtiyat hissələri və alətlər, sənaye və qablaşdırma məhsulları da var.

Sazişin tələbləri, həmçinin onun (nəzərdə tutulmuş ölkənin) torpağından, sularından və ya dəniz dibindən çıxarılmış xammal və ya mineral məhsulların da gətirilməsini istisna etmir.

2023-cü ilin aprelində Türkiyənin Samsun şəhərində "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında Preferensial Ticarət Sazişi"ne dəyişiklik haqqında" Protokol imzalanıb. İyun ayında Azərbaycan Milli Məclisi protokolu təsdiqləyib. Protokola əsasən, Azərbaycan və Türkiyə hökumətlərarası Preferensial Ticarət Sazişində güzəştli ticarət olunacaq malla-

rın sayını artırınlar. Belə ki, Türkiyə Azərbaycandan spirtli içkilər, tut, heyva, dəmir-polad məmulatları və qablaşdırma materialları idxal edəcək. Azərbaycan isə Türkiyədən gömrük rüsumları tətbiq edilmədən mis məfillər, paltaryuyan maşınlar, monitorlar, videoregistratorlar, avtomobil hissələri və aliminium idxal edə biləcək. Azərbaycan Türkiyəyə hər il 0 faiz gömrük dərəcəsi ilə 1,5 milyon litr şərab və fermentləşdirilmiş spirtli içki ixrac edəcək.

Protokolda əksini tapan əlavələrdə hər bir mal üçün azaldılmanın tətbiq ediləcəyi baza tarif dərəcəsi və ya əlavə gömrük rüsumu göstərilir.

Bundan başqa, sənədə görə, Azərbaycan və Türkiyə arasında Preferensial Ticarət Sazişi çərçivəsində gömrük rüsumlarının qarşılıqlı olaraq azaldılacağı malların sayı artırılır. Bütövlüklə, protokol qüvvəyə mindiyinə görə bundan sonra Azərbaycan və Türkiyə arasında tətbiq edilə bilən preferensial ticarət rejimi çərçivəsində ümumilikdə 30 növ kənd təsərrüfatı və qeyri-kənd təsərrüfatı, həmçinin sənaye və digər malların güzəştli idxalı və ixracı həyata keçiriləcək. Həmçinin bu protokol mövcud sazişin 3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş müddəti saziş çərçivəsində mallara verilən güzəştlərin qüvvəyə mindiyi tarixdən sonrakı 10 illik müddətə nəzərdə tutulur.

Preferensial Ticarət Sazişinin məqsədi mallar üzrə tariflərin azaldılması və ya ləğv olunması, para-tariflərin və qeyri-tarif maneələrinin ləğv olunması, iqtisadi əlaqələrin harmonik inkişafı vasitəsilə ticarətin genişləndirilməsi və təşviq edilməsi, ədalətli rəqəbat üçün əlverişli şərtlərin yaradılması, ticarətin davamlı artımı üçün proqnozlaşdırıla bilən və təhlükəsiz mühitin yaradılmasıdır. Qarşılıqlı olaraq aparılmış təhlillər əsasında müəyyən edilən bir sıra məhsullar üzrə idxal gömrük rüsumlarından azadolmanı nəzərdə tutan bu cür sazişlər qeyri-neft ixracının artırılması istiqamətində əhəmiyyətli addım hesab olunur. Çünki preferensial ticarət sazişi rəqəbat

üstünlüyünə malik məhsulların əlverişli şərtlərlə, rüsum ödənilmədən tərəfdaş ölkənin bazarına daxil olması, ölkədə istehsalı olmayan keyfiyyətli məhsulların yerli istehlakçılar tərəfindən daha ucuz qiymətə əldə olunması imkanı yaradır. Azərbaycan rəsmiləri bildirirlər ki, sazişin əhatə dairəsinin məhdud sayda məhsula şamil olunması indiki halda yerli istehsalın qorunmasına və inkişafına da zəmin yaradır.

Bir çox ekspertlər hesab edirlər ki, Azərbaycan Türkiyə ilə Gürcüstanla Türkiyə arasında neçə illərdir ki, tətbiq olunan sərbəst ticarət rejiminə keçilməlidir. Bu, imkan verər ki, qarşılıqlı ticarətdə Azərbaycan tərəfdən əksər mallar üzrə tətbiq olunan 15 faizlik gömrük rüsumu sıfırlansın. Nəticədə ölkə bazarında Türkiyədən idxal olunan məhsulların qiymətində ucuzlaşma baş verər. Doğrudur, bunun əksini düşünənlər də az deyil. Onların fikrincə, Türkiyə ilə sərbəst ticarət rejimi bir sıra sahələrdə onsuz da zəif inkişaf edən yerli istehsalın tamamilə boğulmasına, bazarın tamamilə idxaldan asılı hala gəlməsinə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, bu ekspertlər bildirirlər ki, Azərbaycana mal və məhsulların idxalı böyük ölçüdə inhisarlaşmış qrupların əlində olduğuna görə idxal rüsumlarının azaldılması, yaxud tamamilə ləğvi pərakəndə satış bazasında ciddi ucuzlaşmaya gətirib çıxarmayacaq. Beləliklə də dövlət büdcəsi əhəmiyyətli məbləğdə rüsum gəlirindən məhrum olacaq, həmin məbləğ inhisarçı qrupların daha da var-

lanmasına xidmət edəcək.

İqtisadçı-ekspert Eldəniz Əmirovun fikrincə, sərbəst ticarət rejimini o ölkələrlə yaratmaq daha müsbət effekt verir ki, həmin ölkə ilə idxal-ixrac əməliyyatlarının həcmi arasında ciddi fərq olmasın: "İdxalın çox yüksək olduğu ölkə ilə belə sazişin imzalanması əvvəla, gömrük yığımının azalmasına, ikincisi isə daxili istehsalı manevə yaratmasına gətirib çıxarır. Buna görə də dövlətlər belə sazişləri imzalayarkən necə deyirlər, yüz ölçüb, bir biçməli olurlar".

Ekspert bildirir ki, Azərbaycanın ilk preferensial ticarət sazişini Türkiyə ilə imzalaması təsadüfi deyil: "2020-ci ildə saziş imzalananda Azərbaycanla Türkiyə arasında qarşılıqlı ticarət dövriyyəsinin həcmi 4,4 milyard dollar idi. Sazişdə bu həcmi növbəti 3 ildə 15 milyard dollara çatdırılması nəzərdə tutulurdu. Koronavirus pandemiyası bu hədəfə nail olunmasını ləngitdi. İndi sazişin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi imkan verəcək ki, hədəfə daha tez nail olunsun. Bilirsiniz, bu, elə də asan məsələ deyil. Məsələn, biz Qazaxıstanla ticarət dövriyyəimizin həcmi qısa müddətdə 138 milyon dollardan 600 milyon dolların üstünə çıxara bildik. Türkiyə ilə belə sürətli irəliləyiş mümkün deyil, çünki qarşılıqlı ticarətin baza həcmi yüksəkdir: 4,4 milyard dollar 3 dəfə artırmaq kifayət qədər çətin prosesdir. Hazırda iki ölkə arasında münasibətlər, xüsusilə ticarət əlaqələri gətdikcə genişlənir. Hədəfə nail olunması

rəfli ticarət həcmi artırılması, xarici ticarət üzrə xərclərin azaldılması və gömrük əməliyyatlarının sürətləndirilməsi məqsədilə ticarətin asanlaşdırılması üzrə ortaq işçi qrupunun yaradılması ilə bağlı müzakirələr aparılır. O bildirib ki, Türkiyə ilə 2020-ci ildə Prudensial Ticarət Sazişi və 2023-cü ildə isə Sazişin əhatə etdiyi məhsul siyahısının genişləndirilməsi üçün əlavə protokol imzalanıb: "Bu addımlar Azərbaycanın gələcəkdə Türk Dövlətləri Təşkilatına digər üzv dövlətlərlə ticarət dövriyyəsinin həcmi artırılmasına, dolayısıyla iqtisadi aktivliyin yüksəldilməsinə şərait yaratmalıdır".

Azərbaycan Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına əsasən, 2021-ci ildə Azərbaycanın Türkiyə ilə qarşılıqlı ticarətinin həcmi 2020-ci ildəki 4,2 milyard dollara qarşı 12 faiz və ya 500 milyon dollar artımla 4,7 milyard dollar, 2022-ci ildə 38,3 faiz və ya 2,2 milyard dollar artımla 6,5 milyard dollar, 2023-cü ildə 31 faiz və ya 1,05 milyard dollar artımla 7,65 milyard dollar təşkil edib.

Preferensial sazişin imzalanmasından ötən müddət ərzində Azərbaycandan Türkiyəyə qeyri-neft məhsullarının ixracında 100 milyon dollardan yuxarı artım qeydə alınıb. Lakin bu artım sazişin güzəşt tanıdığı məhsullar hesabına deyil. Belə ki, artımda əsas pay elektrik enerjisinə məxsusdur. Bu isə onu göstərir ki, hələlik Azərbaycan istehsalçıları sazişin yaratdığı imkanlardan bəhrələnmə bilmir. Sazişin əhatə dairəsinin genişləndirilməsindən sonra ümid etmək olar ki, Türkiyəyə ixracımızda qismən də olsa keyfiyyət dəyişikliyinə nail olunacaq.

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

"Trading Economics": "Azərbaycan Mərkəzi Bankı uçot dərəcəsinə azaldacaq"

"Trading Economics" martın 28-də Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) uçot dərəcəsinə 0,5% azaldacağını proqnozlaşdırıb.

"APA-Economics" xəbər verir ki, beynəlxalq iqtisadi statistika portalı AMB-nin İdarə Heyətinin qərarının faiz dərəcəsinin 7,75%-dən 7,25%-ə endirilməsi istiqamətində olacağını açıqlayıb.

"Trading Economics" bu ilin ikinci rübündə Mərkəzi Bankın uçot dərəcəsinə 7%-ə, sonuncu rübə isə 6,5%-ə endirəcəyini proqnozlaşdırıb.

Xatırladaq ki, AMB son üç qərarı ilə uçot dərəcəsinə endirib. Sonuncu dəfə bu il yanvarın 31-də uçot dərəcəsi 8%-dən 7,75%-ə, faiz dəhlizinin aşağı həddi 6,5%-dən 6,25%-ə, faiz dəhlizinin yuxarı həddi isə 9%-dən 8,75%-ə endirilib.

Hələ COVID pandemiyası zamanı rəsmilərin bəyanatlarında bildirilirdi ki, postpandemiya dövründə artıq əvvəlki dünya olmayacaq, yanaşmalar, əməkdaşlıqlar formatını dəyişəcək.

Pandemiya ilə paralel dünyada ciddi iqtisadi-siyasi, hərbi təlatümlər də başladı. Artıq pik nöqtəyə yaxınlaşma mərhələsi olduğunu deyənlər də var. Bu mərhələdə yeni dünya düzəninə formalaşacağı, bu yöndə gözlənilməz qərarlar veriləcəyi iddia olunur. Bu iddialardan biri də odur ki, son 100 ilə yaxın müddətdə dövlətlər arasında, habelə beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində imzalanmış beynəlxalq müqavilələr, memorandumlar, xartiyalar qüvvədən düşəcək, tam yeni müqavilələr, müasir dünyanı ehtiva edən sazişlər imzalanacaq. Bu gedişətdə yeni beynəlxalq təşkilatların yaranma biləcəyi də istisna deyil. Bu istiqamətdə

Beynəlxalq müqavilələr yenilənəcək, yeni təşkilatlar yaranacaq? - iddia

formalaşması ilə bağlı məsələ, bu, real görünür. Hazırda dünya kimlər, hansı mərkəzlər tərəfindən idarə edilir, bəllidir. Bu mərkəzlər ABŞ-da oturublar, Amerikanı da idarə edirlər, eyni zamanda dünyada gedən proseslərə bu və digər şəkildə nəzarət edirlər. Beynəlxalq təşkilatlar da onların əllərinin altındadır. Həmin qrupların dünya düzəninə dəyişmək kimi ideyası beynəlxalq təşkilatlar miqyasında yoxdur. İkincisi, II Dünya müharibəsindən sonra 5 dövlət yeni formalaşan dünya düzəninə ağalığ etməyə başladı. Hələ

pa, ümumilikdə Avropa qitəsinin seçim qarşısında olduğu da açıq şəkildə görünməkdədir. Amma yenə də biz həmin ölkələrə baxarkən görürük ki, bu gün BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasında, ayrı-ayrı təşkilatlarda söz sahibidir. Ümumiyyətlə, yenidən BMT-nin formalaşması üçün, digər təşkilatların dövrüyyə buraxılması üçün yeni bir, üçüncü dünya müharibəsi lazımdır. Düzdür, hazırda yeni hadisələrin şahidi oluruq. Amma bu, üçüncü dünya müharibəsi deyil və bununla bağlı danışmaq hələ ki tezdir. Pis-yaxşı bilirik ki,

gözlərlər. Bu gün dünyada iki böyük müharibə öz ətrafında digər iştirakçıları da toplayır. Bu müharibələrdən bütün dünya əziyyət çəkir. Çünki xammal ehtiyatları tükənir, tədarük zənciri qırılır. İnflyasiya, qlobal resessiya müşahidə edilməkdədir. Ona görə də bütün bu müharibələrin qarşısının alınması, dövlətlər arasında dayanıqlı hüquq sisteminin formalaşması, təsirli beynəlxalq təşkilatların meydana gəlməsi, operativ və çevik müdaxilə edə bilən güc mərkəzləri formalaşmalıdır. Şübhəsiz ki, bu gün Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ər-

ABŞ-dan Azərbaycan və Ermənistan açıqlaması

ABŞ Dövlət Departamentinin sözcüsü Metu Miller aprelin 5-də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyen və ABŞ dövlət katibi Entoni Blinkenin iştirakı ilə Brüsselə keçiriləcək görüşü şərh edib.

Musavat.com bu barədə erməni mediasına istinadən xəbər verir.

"Mən bu barədə ətraflı danışmayacağam, ancaq demək istəyirəm ki, bizim Ermənistan və Azərbaycan hökumətləri ilə hər bir qarşılıqlı əlaqədə məqsədimiz onları fikir ayrılıqlarını aradan qaldırmaq, güclü və davamlı sülh sazişi əldə etmək üçün işləməyə təşviq etməkdir", - Miller brifinqdə deyib.

■ Musavat.com

Simonyan: "Ermənistan hazırda Aİ-yə üzvlük üçün ərizə verməyi müzakirə etmir"

Ermənistan hazırkı mərhələdə Avropa İttifaqına daxil olmaq üçün ərizə vermək məsələsini müzakirə etmir. APA xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan jurnalistlərə bildirib.

Simonyanın sözlərinə əsasən, hazırda Ermənistanın Aİ-yə üzvlük məsələsi müzakirə mövzusu deyil:

"Düşünürəm ki, belə bir hadisə baş verə bilər. Ermənistan hələ müraciət etməyib və Aİ-yə üzv və ya namizəd olmaq üçün gözləyir. Bizim görülməli çox işimiz var ki, Gürcüstan və ya Türkiyə kimi illərlə Aİ-yə üzvlüyü gözləməli olmayaq".

Spiker əlavə edib ki, ölkədə bir çox standartların dəyişdirilməsinə ehtiyac var və bu səbəbdən də Aİ üzvlüyü üçün müraciət edilə, prosesin nə qədər vaxt aparacağı sual altındadır.

Xatırladaq ki, bir müddət öncə Alen Simonyan Ermənistanın Aİ ilə münasibətləri dərinləşdirməyə və üzvlüyə namizəd olmağa hazır olduğunu bəyan etmişdi.

Zaur Məmmədov: "BMT yenilənməlidir, əks təqdirdə, dünyada xaos və anarxiya davam edəcək"

İlyas Hüseynov: "Dünya beşdən böyükdür, yeni bir regional güc mərkəzi kimi Türk Dövlətləri təşkilatı formalaşır"

müzakirələrdə qeyd edilir ki, BMT, ATƏT təsir imkanları olmayan, nüfuzdan düşmüş bir quruma çevrilib, onlarla dünya çapında hansısa məsələləri həll etmək olmur, işlək mexanizmləri olan yeni qurumlara və müqavilələrə ehtiyac var.

Bakı Politoloqlar Klubunun sədri Zaur Məmmədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini açıqladı: "Əgər söhbət BMT-nin yenilənməsindən və BMT-nin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsindən gedirsə, bir çox dövlət lideri bununla bağlı bəyanatlar vermişdilər. Doğrudan da BMT yenilənməlidir, əks təqdirdə, dünyada xaos və anarxiya davam edəcək. O ki qaldı dünyanın yeni düzəninə formalaşması, beynəlxalq mühitin yaranması, beynəlxalq təşkilatlarla bağlı tamamilə yeniliyin

də davam edirlər. Faktiki olaraq bu beş dövlətin heç biri hazırda nə BMT-də, nə də beynəlxalq sistemdə dəyişikliklərin olmasında maraqlı deyillər. Bu beş dövlət bir-birinə qarşı mübarizə apara da bilir, ortaq məxrəcə gəlməyi də bacarır. Təcrübə də göstərir ki, coğrafi cəhətdən kiçik ölkələr məhz qurban olur. Hazırda bəşəriyyətin qarşılaşdığı bir çox problemlər var. Bu, iqtisadi, səhiyyə problemləri ilə bağlıdır, hərbi siyasi münasibətlərlə bağlıdır. Amma bu münasibətlərin olması elə həmin güclərin marağındadır ki, öz imkanlarını daha da genişləndirsinlər və daha da əminliklə dünyanın digər bölgələrində ağalığ etsinlər. Rusiya hazırda Çinin, digər tərəfdə ABŞ anqlosakson dünyası bir-birinə qarşı müəyyən ziddiyyətlərə malikdir. Burada Qərbi Avro-

NATO-nun arxasında hansı qüvvələr var. KTMT-də bilirik ki, bir dövlətin fəaliyyəti var. Çinin rəhbərliyi ilə müxtəlif iqtisadi təşkilatların Pekinin maraqlarını həyata keçirdiyini görürük. Bu pərə-kəndə idarəçilik yaxın vaxtlarda da davamlı olacaq".

Politoloq İlyas Hüseynov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, hazırkı beynəlxalq hüquq işləmir və bunun işləməsi üçün mexanizmlər də təsirli deyil: "Xüsusilə vurğulamaq lazımdır ki, beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri də tapdalanır. Yeni dünya düzəni ilə bağlı müxtəlif mülahizələr, ehtimallar olsa da, biz konkret addımları da müşahidə etmirik. BMT, ATƏT və digər qurumlar öz üzərlərinə düşən birləşmə vəzifəni icra etmirlər və ya icra etməkdə çətinlik

doğanın dediyi kimi, dünya beşdən böyükdür. Yeni güc mərkəzləri yaranıb. Bu güc mərkəzləri ilə hesablaşmaq mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Təəssüflər olsun ki, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasında olan dövlətlər elə bir mexanizm formalaşdırıblar ki, bu mexanizm təsirsiz olması ilə yanaşı həm də daimi üzvlərin maraqlarına işləyir. Artıq müəyyən məsələ müzakirəyə çıxarılanda biz bunun nəticəsini ehtimal edə bilirik. ABŞ və Böyük Britaniya bir-birini dəstəkləyir.

Fransa bu ümumi rəyə şərik olur. Rusiya ilə Çin də ayrı qütbə yer alır. Bu gün dünyanın bölüşdürülməsi, nüfuz bölgələrinin formalaşması, enerji və nəqliyyat yolları uğrunda amansız mübarizə, həm də təəssüflər olsun ki, silahlılarla, dağıntılarla, miqrant və köçkün problemi ilə birləşmə əlaqədardır. Fikrimcə, bey-

nəlxalq hüququn transformasiyaya ehtiyacı var. Prezident İlham Əliyev də dəfələrlə öz çıxışında deyib ki, bu transformasiya digər güc mərkəzləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilməlidir. BMT-dən ikinci nüfuzlu hərəkət kimi Qoşulmama Hərəkatının adını çəkmək yerinə düşər. İslam dünyası da dünyanın idarəçiliyini

də yer almalıdır. Yeni bir regional güc mərkəzi kimi Türk Dövlətləri Təşkilatı və digər təşkilatlar da formalaşır. Regional təşkilatlar da öyrənilməlidir. Hazırkı dünya nizamı xatolik, anarxiya olsa da, bu nizam sülhə və təhlükəsizliyə xidmət etməlidir".

■ Afaq MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"

Qərb dairələri Cənubi Qafqazda formalaşan konfigurasıyanı öz xeyrinə dəyişmək cəhdlərində Ermənistanı özünə alət edib. Azərbaycanla sərhədə göndərilmiş Avropa İttifaqı missiyasının sayının 138 nəfərdən 209 nəfərədək artırılması barədə dekabrda verilən qərarı Ermənistan parlamenti 3 ay sonra və tələm-tələsik ratifikasiya etdi.

Bu da heç də təsadüfi deyil. Belə ki, aprelin 5-də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyen və ABŞ dövlət katibi Entoni Blinkenin iştirakı ilə Brüsseldə görüş keçiriləcək. Şübhəsiz ki, bu, planlaşdırılan təhlükəsizlik görüşünə hazırlıqdır... Sözügedən təhlükəsizlik təminatı ilə bağlı hər hansı sənədin imzalanması xəbəri dolaşır. Əgər bu reallaşarsa, sülh danışıqlarına, münasibətlərin normallaşması prosesinə ciddi zərbə vura bilər. Mənzərə bundan ibarətdir ki, bu kimi təcridçi davranışlarla Qərb gözlənilən sülhün baş tutmaması üçün növbəti "təhffə" verir. Şübhəsiz ki, rəsmi Bakı gedişatı diqqətlə izləyir və kontr-tədbirlər də görülməkdir. Eyni zamanda hər hansı bir təhdidin, təcridatın ölkəmizə, aparılan siyasətə təsir etməyəcəyini Prezident İlham Əliyev son çıxışlarında da bir daha xətləyib.

Beləliklə, bütün hallarda Qərbin Cənubi Qafqazla bağlı məkrli planlarına Ermənistanı alət etməsi ancaq İrəvanın özünə problemlər yarada bilər. Onsuz da kifayət qədər ağır durumda olan Ermənistan növbəti tələyə düşməkdədir. Ermənistan bu istiqamətdə addımlar atarsa, hansısa saziş imzalayarsa, nəticə nə ola bilər? Kövrək bir dövəmdə bu davranış pozitiv elementlər olduğu deyilən prosesləri sıfır nöqtəsinə qaytara bilərmi? Qərbin bölgəyə bu pislili nəyə hesablanıb? Rusiyanın adekvat davranışları necə ola bilər?

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, deputat Elşən Musayev hesab edir ki, Paşinyan bilə-bilə özünü tələyə salır: "Hazırkı durumda Avropa İttifaqı və ABŞ-ın Ermənistanla münasibətdə sərgilədiyi fəaliyyət heç şübhəsiz ki, xüsusi gedişlərdir və Paşinyanı daha da "özünüküldürmək" məqsədinə hesablanıb. Hər halda, belə olmasaydı, Ermənistan parlamenti onların bir barmaq işarəsi ilə əl-ayağa düşməz, tələm-tələsik, qəfil toplanmaz, Avropa İttifaqının missiyası ilə bağlı qərarı tez-bazar ratifikasiya etməzdi.

Sadəcə, burada bir məqam var: ABŞ və Avropa İttifaqı məlum gedişi canıyananlığından, faydalı olmaq məramındanmı edir? Əlbəttə ki, yox. Məqsəd tam başqadır. ABŞ-ın da, Avropa İttifaqının da hazırda yeganə hədəfi odur ki, bölgədə, konkret ola-

Aİ, ABŞ və Ermənistanın təhlükəli görüşü - İrəvan üçün tələ...

Politoloq: "5 aprel görüşündən dərhal sonra Qazağın 4 kəndi Azərbaycana qaytarıla bilər"

raq Qafqazda daha çox təsir imkanları əldə etsin və Ermənistanı Rusiyanın əlindən tam almaqla öz dominantlığını gücləndirsin. Paşinyan isə bu tələyə doğru şüurlu şəkildə gedir. Üstəlik, onu da nəzərə almalı ki, həmin Qərb, həmin ABŞ, həmin Avropa Nalvalniy və Saakaşvilinin arxasında necə durubsa, elə onun da arxasında eyni cür duracaq. Yeni iş bir az çətin düşən kimi aradan çıxacaq. Tərəfdaş dediyini yolun düzündə tək-tənha qoyacaq.

Təbii, Aİ missiyasının sərhəddə öz sayını artırmaq təşəbbüsü sülh prosesinə də hansısa formada təsirini göstərəcək, mənfi kontekstdə. Çünki onlar bölgəyə sülh üçün deyil, sülhün olmaması üçün gəlirlər. Sülh istəyən qüvvə yatıb-yatıb indi ayılmazdı, hələ ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində nələrsə edərdi, əməli fəaliyyətdə bu-lunardı. ABŞ-ın, Avropa İttifaqının əl və barmaq qoyduğu yerlərdə sözlər, imzalar deyil, yalnız silahlar danışır.

Paşinyan ABŞ və Avropa Birliyinin üzərinə elə sevinəcək qaçır ki, sanki "ağ günə" çıxacaq. Və adam fərqlində belə deyil ki, dövlətin, millətin xoşbəxt gələcəyi üçün lazım olan əsas şərt müstəqillikdir, müstəqil qərar vermək bacarığıdır, kimsənin üzərinə yığılmamaqdır, öz gücünə, öz təpərinə güvənməkdir, xalqın gələcəyinə hesablanan addımlar atmaqdır.

Hər halda, gözələk. Səbrlə gözələk görək bu işin arxasından nə çıxacaq. Amma nəticə hər nə olursa-olsun, bir şeyi indidən dəqiq deyə bilərik: Azərbaycanı öz

haqlı mövqeyindən, yürütdüyü müstəqil siyasətdən kimsə döndərə, çəkəndirə bilməz. Heç bir məkrli birlik bizim yolumuzda əngələ, maneəyə çevrilə bilməz. Bunu Ermənistan da qulağına sırğa eləsin, ABŞ da, Avropa İttifaqı da".

Keçmiş deputat, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva bu görüşdə Azərbaycan üçün ciddi narahatedici heç bir məqam görmür. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın yanında regionun açar dövlətləri dayanıb: "Qərbin Ukraynadan sonra Rusiyaya qarşı yeni həmləsinin adı Ermənistanıdır. ABŞ və Avropa İttifaqı bir ildən çoxdur ki, Rusiyaya qarşı ikinci cəbhə açmaq haqqında düşünür. Bunun üçün ən uyğun və münbit variant şübhəsiz ki, İrəvandır.

Bundan başqa, Qərb dairələri onu da başa düşür ki, hazırda regionda Rusiya ilə mütəfiqlik münasibətlərinə sadıq yeganə ölkə Azərbaycandır. Ona görə də ABŞ və Avropa İttifaqı Ermənistanı həm də Azərbaycana qarşı təzyiq vasitəsi kimi istifadə etməyə çalışır. Avropa İttifaqı, ABŞ və Ermənistan gizli görüşünün digər səbəblərindən biri də Rusiya hərbiçilərini Zvartnots hava limanından uzaqlaşdırmaq, 102-ci bazanın Ermənistan ərazisindən çıxarılması üçün yeni planları müzakirə etməkdir. Hava limanından rus hərbiçilərinin uzaqlaşdırılması ABŞ və Qərb kəşfiyyatının İrəvanda qol-qanad açmasına imkan yaradacaq. Rus hərbiçilərinin Gümrüdən çıxarılması isə oraya "Avropa jandarmaları"nın yerləşməsi üçündür. Bir

sözle, Qərb Rusiyanı regiondan vurub çıxarmaq üçün əlindəki bütün kartları masaya düzüb. Gürcüstan artıq tamamilə Qərbin ağıuşundadır. Ermənistan isə hələ başlanğıc mərhələsində dövrə vurur. Avropada unudurlar ki, Azərbaycanın yanında regionun açar dövlətləri dayanıb. Söhbət Ankara və Moskvadan gedir. Qərbin Ermənistanla möhkəmləndiyinə əmin olduqdan sonra güney qonşumuz İran da quyuğunu qısaraq, gəlib Azərbaycanın yanında dayanacaq. O zaman ABŞ və Avropa İttifaqı Cənubi Qafqazda bloklanmış vəziyyətdə qalacaq. Hələlik Qərbin Ermənistanla bağlı qurduğu oyunların başlanğıc mərhələsidir. Bu vaxta qədər ABŞ regionda möhkəmlənmək üçün müxtəlif illərdə 4-5 dəfə cəhd edib. Amma bu mümkün olmayıb. Düşünürəm ki, bu dəfə də ciddi nəticə baş verməyəcək. Çünki Qərbin Cənubi Qafqazda möhkəmlənməsi təkcə Rusiyanın deyil, Ankara və Tehranın da maraqlarına uyğun deyil. Azərbaycan isə hələlik prosesləri güzgü effekti ilə kənardan izləyir. Rəsmi Bakının əlində böyük enerji layihələri kimi böyük və açıq kartları var. Ola bilər ki, hadisələrin gedişi fonunda Bakı Avropa ilə ABŞ-ı üz-üzə qoysun".

Müəhibimiz daha bir vacib məqama da aydınlıq gətirdi: "5 aprel görüşündən dərhal sonra Qazağın 4 kəndi Azərbaycana qaytarıla bilər. Hadisələrin gedişatı da bu istiqamətdədir. Çünki erməni mediası, "Hraparak" nəşri də 4 kəndin qaytarılmasının anonsunu verdi. Qərb Rusi-

zalanmasına əsaslı təsir göstərəcəyi inandırıcı görünür.

Ermənistanın Azərbaycana qaytaracağı 4 kəndlə iş bitmir. Əslində digər 4 kəndin taleyi də həll edilməlidir. Azərbaycan Rusiya vasitəsilə anklav kəndlərin əqibətinə aydınlıq gətirməyə çalışacaq. Çünki münasibətdən əvvəlki son topoqrafik xəritələr Kremlin arxivlərindədir. Bakı bu addımı ilə həm də Qərblə Kreml arasındakı balans qorumağa çalışacaq. Son sülh sazişi isə uzunmüddətli prosesdir. Onun ümumi müddəaları üzərində uzun müddət iş aparılmalıdır. Bu baxımdan, Azərbaycana indiki məqamda sülh sazişi sərf etmir, Bakıya sərf edəcək sülh şərtlərinə isə İrəvan razı olmayacaq. Qərblə Ermənistan arasında Avropa Birliyinə gözləməçi üzlüklə bağlı assosiativ saziş imzalanması ilə bağlı çərçivə danışıqları baş tuta bilər. Yəni Qərbin Gürcüstan modelini Ermənistanla da tətbiq etməsi mümkün görünür. Bu, Nikol Paşinyanın erməni cəmiyyətindəki mövqelərini daha da artırır tendensiylərdir".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Erməni spiker: "Biz o kəndləri Ermənistan ərazisi hesab edən insanları axtarıq"

Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan Azərbaycana qaytarılmalı olan kəndlərdən danışır.

APA News.am-a istinadən xəbər verir ki, Alen Simonyan bu gün parlamentdə jurnalistlərlə söhbətində Qazağın işğal altındakı 4 kəndin Azərbaycana qaytarılması məsələsinə toxunub.

"İndi biz buranı Ermənistan ərazisi hesab edən insanları axtarıq. Mən o adamları axtarıram ki, gəlib Ermənistan ərazisində olduqlarını sübut edəçək. Ermənistan Sovet İttifaqının yaradılmasından tutmuş Ermənistanın müstəqilliyinə qədər bütün xəritələrdə öz ərazisini metr-metr göstərə bilər. Təvəş sakinləri Ermənistanla Azərbaycan arasında xəttin harada olduğunu bilir. - Simonyan bildirib.

O, hətta Gürcüstana gedən yolda dayanıb hansı ərazilərin Azərbaycana məxsus olduğunu göstərdiklərini də deyib. Simonyan müxalifətin bununla bağlı gərginlik yaratmağa çalışdığını vurğulayıb.

Ermənistan parlamentinin sədri işğal altında olan 8 kəndə bağlı Azərbaycanın hərbi əməliyyat keçirəcəyini istisna etməyib.

"Azərbaycanlılar bu barədə açıq danışılar", - Simonyan əlavə edib.

Azərbaycanda dəbdə olan bizneslərdən biri də maşın alveridir. Əlində böyük sərmayəsi olmayan, daha az risk etmək istəyən şəxslər kiçik ticarətə bu yəndən baş vururlar. Düzdür, Azərbaycanda avtomobil parkının yenilənməsinə böyük ehtiyac var.

Ancaq belə ondadır ki, ölkəyə son illərdə gətirilən maşınların istehsal ili az olsa da, onların 90 faizi ABŞ-da, Koreyada, Kanadada, Yaponiyada və sair ölkələrdə qəzaya uğramış maşınlardır. Xüsusən Amerikadan gələn maşınların VIN kodu ilə araşdırma aparanda qəzalılar, aerobagları açılmış, sükanı sağdan sola keçirilmiş maşınları seyr edirik...

Mediada yayılan məlumatlara görə, həтта son iki aydır ki, Bakının avtomobil bazarlarına satış üçün həddindən artıq avtomobil gətirildiyindən əraziyə giriş səhər saat 11-dən dayandırılır. Xüsusilə xaricdən gətirilən avtomobillərin sayı kəskin artır. Təkcə ötən il ərzində Azər-

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspertlərin qənaətinə görə, hər ilin son 1-2 ayı və yeni ilin ilk 3 ayı 2-ci əl avtomobil bazarında durğunluq müşahidə olunur. Aprel ayında isə 2-ci əl avtomobil bazarı canlanır. May ayında canlanma daha da artıq müşahidə olunur. 2-ci əl avtomobil bazarına Çin istehsalı olan avtomobillərin ölkəyə əvvəlki illərə nisbətən daha çox gətirilməsi də təsir göstərən amillərdəndir. Çindən gətirilən avtomobillər digər ölkələrdən gətirilən avtomobillərdən texniki göstəricilərinə görə o qədər də geri qalmırlar. Getdikcə Çin məşəli avtomobillər dünya avtomobil nəhənglərinin istehsal etdiyi markalarla rəqabətə daha çox tab gətirə bilər. Bu da öz növbəsində qiyməti nisbətən ucuz Çin avtomobillərinə marağı artırır, alıcıların diqqətini 2-ci əl bazardan Çin istehsalı nəqliyyat vasitələrinə yönəldir.

İkinci əl avtomobillərin heç bir zəmanəti olmadığı halda, Çin avtomobillərinin 5 il zəmanətlə satılması da alıcıların bu markalara marağını şərtləndirir.

Maşın bazarında da "tixac"dır - qəzalılar avtomobillər tüğyan edir

Elməddin Muradlı: "Xaricdən gətirilən ikinci əl avtomobillərdə ciddi texniki problemlər olur"

riklər isə alışma-yanma ilə işləyir. Bu baxımdan benzin mühərrik və dizel mühərrikin problemləri də fərqli olur. Azərbaycanda satılan dizel yanacağının keyfiyyəti aşağı olduğundan belə yanacaq işləyən mühərriklərin DPF-filtrlərini tez bir zamanda sıradan çıxarır və avtomobilin hərəkətində müəyyən problemlər yaranır. Məsələn, avtomobilin sürət yığılması ləng baş verir, əgər turbosu varsa, bu da mühərrikin və turbonun ömrünü qısaldır.

işmək məsləhətdir. O cümlədən əyləc sistemindən əyləc yataqlarına mütləq baxılmalıdır. Əgər çox yeyinti varsa, onun da dəyişdirilməsi çox vacibdir.

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Elməddin Muradlı "Yeni Məqəddər"ə deyib ki, xaricdən gətirilən işlənmiş avtomobillərin bəzilərinin səsbəğucu sistemində katalizator olmur, bəziləri isə ya sudan çıxarılmış, ya da qəzaya düşmüş zədəli avtomobillər olur. Maşın ustaları isə de-

Lerikə istirahətə getdilər, zəhərləndilər - 11 nəfər...

Martın 27-də saat 06:00-da zəhərlənmə şübhəsi ilə bağlı 11 nəfər Lənkəran Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının Təcili yardım şöbəsinə gətirilib. Bu barədə APA-nın cənub bürosunun sorğusuna cavab olaraq TƏBİB-dən bildirilib.

Qeyd olunub ki, həmin şəxslərə zəruri ilkin tibbi xidmətlər göstərilib, analiz nümunələri götürülüb.

Vəziyyətlərinə uyğun olaraq ambulator müalicə üçün evə buraxılıblar.

AQTA-dan APA-nın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, ilkin araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, sanitariya-gigiyenik norma və tələblər gözlənilmədən, o cümlədən saxlama şəraitinə və temperatur rejiminə əməl olunmadan açıq hava şəraitində həmin şəxslər tərəfindən istehlak üçün hazırlanmış qida məhsullarını qəbul etdikdən sonra tibbi yardıma müraciət olunub:

"Hazırda zərərçəkənlərin sağlamlığı normaldır. Agentliyin mütəxəssisləri tərəfindən müvafiq qurumlarla birgə araşdırmalar davam etdirilir. Araşdırmaların nəticəsi barədə əlavə məlumat veriləcək".

"İkinci əl avtomobil alarkən ehtiyatı əldən verməmək üçün mütləq sənədləşdirmə işi, müəyyən prosedurlar həyata keçirilməlidir. Belə olduğu təqdirdə, sözsüz ki, qarşı tərəfdə müəyyən məsuliyyət formalaşır və sizi qane etməyən məqamlar olarsa, ölkəyə gətirdiyiniz avtomobilə görə təminat ala bilərsiniz. Belə məsələlərə başdansıvdu yanaşmaq olmaz. Mütləq hüquqi prosedurları öyrənmək, təhlil etmək lazımdır. Nəzərə alaq ki, bu, yalnız və yalnız sizin xeyrinizə olacaq. Hüquqi prosedurları bilmək gələcəkdə haqqınızı tələb etmək deməkdir. Təəssüf ki, son vaxtlar problemlər ortaya çıxır, insanlar şikayətlənirlər. Hələ ki hüquqi mexanizm yoxdur, buna görə də vətəndaşlara bəzi hallarda hər hansı yardım etmək olmur. İnsanlar özləri diqqətli olsunlar, hər elana, şirin vədə inanmasınlar, çünki sonrakı fəsadları ağır olur. Əvvəlcədən məsələni dəyərləndir-

mək, nəzərə almaq lazımdır ki, nəticədə ortaya problemlər çıxmasın".

Elməddin Muradlı deyib ki, xaricdən gətirilən ikinci əl avtomobillərdə ciddi texniki problemlər olur: "Çox təəssüf, elə şirkətlər var ki, maşının bəzi detallarını sökür, müştəriyə isə başqa formada gətirib təqdim edirlər. Sonra da müştərinin aldığını ki, avtomobilin həmin detallarını özümüzə aid mağazada satırıq, istəsən, bizdən ala bilərsən. Təəssür edirsiniz? Eyni maşının detallarını söküb onu alan müştəriyə yenidən satırlar. Belə halların baş verməsi insanların öz haqq və hüquqlarını yaxşı bilməmələrindən irəli gəlir. Qaydalanırsınız, tələb etmə metodlarından xəbərsiz olurlar. Təkrar edirəm, mütləq etibarlı şirkətlərlə iş görmək lazımdır. Naxələf şirkətlər insanları aldatmağa daha çox maraq göstərir və bir çox hallarda, əfsus ki, istəklərinə nail olurlar".

□ **Elşən MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Məqəddər"

baycana xarici ölkələrdən 90 mindən çox avtomobil idxal edilib.

Bir problem də odur ki, son iki-üç ildə ölkəyə daha çox KIA, "Hyundai" markasına aid on minlərlə dizel mühərrikli maşınlar gətirilir. Səbəb odur ki, bir çox inkişaf etmiş ölkələr artıq dizeldən imtina edir və həmin ölkələrdə dizel maşınlar ucuzdur. Benzin mühərrikli maşınların istehsalı ilə təzə olanlar isə əksərən 95 oktanlı benzin tələb edir, bu isə ölkəmizdə 2 manatdır, orta və kasıb təbəqəyə sərfəli deyil. Hibrid maşınlar isə çox da ucuz deyil... Bəs bu sahədə vəziyyəti nizamlamaq, xüsusilə ölkəyə sağlam maşınlar, hibrid gətirilməsinə nail olmaq üçün nə etmək lazımdır? Ən əsası, ölkədə müasir tələblərə cavab verən maşın istehsalına başlamaq nə dərəcədə realdır?

Bu baxımdan alıcılar daha çox yeni avtomobillərə maraq göstərməyə başlayıblar. Digər bir amil isə əhəlinin ümumi alıcılıq qabiliyyətinin aşağı olmasıdır. Bu da ikinci əl maşın bazarında hiss olunur.

Avtomobil ustaları ikinci əl avtomobil alarkən yürüş məsafəsinə baxmağın vacib olduğunu vurğulayırlar. Avtomobilin bütün texniki nasazlıqlarını yalnız kompüter yoxlanışından keçirməklə, yeni diaqnostika etdirərək tam dəqiq bilmək olmur. Bunun üçün avtomobilin ümumi texniki xüsusiyyətlərini bilmək və onun işləmə prinsipinə bələd olmaq lazımdır. Avtomobilin mühərrikinin hansı yanacaq növü ilə işləməsi də önəmli amillərdəndir. Dizel mühərrikli avtomobilə benzin mühərrikli avtomobil çox fərqlidir. Dizel motorlar sıxılma-partlama, benzin mühər-

Bundan başqa, ikinci əl avtomobil alıqda onu servisdə ümumi yoxlanışdan keçirmək olur. Bu zaman avtomobilin təkərlərindən tutmuş şüşəsilənin suyuna qədər hər bir detali ayrıca yoxlamaq lazımdır. Sürətlər qutusunun yağı, mühərrik yağının keyfiyyəti, həmçinin avtomobilin əyləc sistemi yoxlanılmalıdır. Əgər əyləc mayesi köhnədirsə, sürətlər qutusu da daxil olmaqla, mütləq dəyişilməlidir. Avtomobilin mühərrik yağı nə qədər keyfiyyətli olarsa, yürüş məsafəsi də çox olur. Digər məsələ, benzin mühərriklərdə alışdırma şamlarının mütəmadi olaraq dəyişilməsidir. Bunun avtomobilin "çəkimi" böyük təsiri var. Məsələn, hər hansı bir şam işləmədikdə avtomobilin dövrüyəsində problemlər yaranır, "çəkim" zəifləyir. Bu detalları da 35-40 min kilometrə bir də-

yirlər ki, bəzi işbazlar katalizatoru içindəki qiymətli metalı görə çıxarıb satırlar. Məsələn, Gürcüstandan işlənmiş maşın alan sürücü bildirib ki, bir müddət sürükdən sonra avtomobilin gücündə müəyyən problemlər ortaya çıxıb. Ustaya apardıqda isə məlum olub ki, avtomobilin katalizatoru çıxarılıb. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, son vaxtlar avtomobillərdə belə hallara tez-tez rast gəlinir, hətta Gürcüstandan gətirilən avtomobillərdə bu hal daha çox müşahidə edilir. Katalizator sisteminin çıxarılmasında isə əsas səbəb həmin qurğuda, platin metalının olmasıdır. Bəzi işbazlar katalizatoru 1000-2000 manata satırlar. İkinci əl avtomobil almaq istəyən şəxslərin mütləq təcrübəli mütəxəssislərin dəstəyindən yararlanması daha məqsəduyğundur.

Ötən həftə Moskva yaxınlığında baş vermiş terror aktından sonra İŞİD yenidən diqqət mərkəzinə gəldi. Xatırladaq ki, həmin terror aktına görə məsuliyyəti hadisədən dərhal sonra İŞİD-K, yəni “İŞİD Xorasan” (ingiliscə “Khorasan” sözünün baş hərfi) qruplaşması öz üzərinə götürüb. Qanlı olayı törətməkdə ittiham olunan 4 tacikin bu qruplaşmanın üzvü olduğu deyilir.

Doğrudur, Moskva terrorunun İŞİD tərəfindən həyata keçirilməsi versiyası bir-mənalı qarşılanmır, hətta bunu şübhə ilə qarşılayanlar var. Rusiya hakimiyyəti isə Ukraynanı ittiham etməkə bir mənada hadisənin əsas sifarişçisinin İŞİD olmadığına işarə edir. Lakin ABŞ kəşfiyyatı, eləcə də ekspertlər hadisədə İŞİD-in iştirakını təsdiqləyir. Ən azı icraçı qismində.

Qeyd edək ki, 2017-ci ildə İraqda, 2018-ci ilin əvvəlində isə Suriyada quru ərazilər üzərində hakimiyyətini itirən İŞİD müəyyən mənada “yer altına” çəkilib. 2019-cu ildə ABŞ ordusunun İŞİD-in lideri

“İŞİD-Xorasan” 3 ölkəyə qarşı - yeni ilginc detallar

Rusiyanın cavab zərbəsi terrorun əsl sifarişçilərinə qarşı olacaq, o zaman...

çış cəhdi və üsyan baş verib. Ayı sözlə, dünyada qeyri-sabitlik ocaqları qaldıqca İŞİD-in fəaliyyəti də davam edəcək...

Konkret olaraq Moskva terrorunda adı keçən İŞİD-K özünü ilk dəfə 2021-ci ildə büruzə verib. Məsələ ondadır ki, İŞİD Əfqanıstanda ilk dəfə 2015-ci ildə üzə çıxsada, 2021-ci ildə koalisiya qüvvələri “Taliban”la razılığa gələrək, ölkəni tərk etdiyi günlərdə fəallaşaraq hədəf qismində

yatlar dayanmayıb. Rəsmi məlumata görə, ötən il iyunun 1-dən bu günə qədər Türkiyə DİN İŞİD üzvlərinə qarşı 1329 əməliyyat həyata keçirib. Bu zaman 2919 nəfər qruplaşma üzvü şübhəli şəxs qismində saxlanılıb, 692 nəfər həbs olunub. Bunların bir qismi Türkiyə vətəndaşı, digər qismi isə xarici ölkə vətəndaşlarıdır...

Eyni zamanda İŞİD-K İranda son illərdə bir neçə səs-küylü terror hücumu hə-

Yeni sonuncular, sadəcə, İŞİD-K yarlığından istifadə edir. Qruplaşma isə sadəcə məsuliyyəti öz üzərinə götürür.

Məsələn, çox ciddi sual ortaya çıxır ki, nədən Türkiyədə terror hücumunu İraq və Suriyadakı İŞİD deyil, uzaq Əfqanıstanda məskunlaşan İŞİD-K həyata keçirib? Üstəlik, Türkiyə İŞİD-K-nin hədəf dairəsində deyil. İran İŞİD-K-nin hədəf coğrafiyasına daxil olsa da, Tehran

Azərbaycan beynəlxalq axtarışda olan şəxsləri Özbəkistana təhvil verdi

Azərbaycan beynəlxalq axtarışda olan 2 şəxsi Özbəkistana təhvil verib. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluq məlumat yayıb. Bildirilib ki, Özbəkistan vətəndaşları 1985-ci il təvəllüdlü Xasanov Siyavuş Xalimoviçin və 1990-cı il təvəllüdlü Abduraximov Sarvar Kamoliddin oğlunun cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün verilməsinə dair həmin dövlətin baş prokurorluğunun vəsatətləri Azərbaycan Baş Prokurorluğu tərəfindən təmin edilib.

Özbəkistan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq dələduzluq əməlini törətməkdə təqsirləndirilən beynəlxalq axtarışda olan Siyavuş Xasanov və Sarvar Abduraximov cari il mart ayının 6-da Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanında saxlanılıb və barələrində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

“Mülki, ailə və cinayət işləri üzrə hüquqi yardım və hüquqi mənasibətlər haqqında” 07.10.2002-ci il tarixli Konvensiyaya əsasən təqsirləndirilən şəxslərin ekstradisiyası haqqında qərarlar qəbul edilib və onlar Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətinin xüsusi konvoyunun müşayiəti ilə Özbəkistanın səlahiyyətli orqanlarına təhvil verilib.

Ermənistan KTMT PA-nın terror aktını pisləyən bəyanatına qoşulmadı

Ermənistan KTMT PA-nın “Crocus City Hall”dakı terror aktını pisləyən bəyanatına qoşulmayıb. APA “Sputnik Armenia”ya istinadən xəbər verir ki, bu barədə spiker Alen Simonyanın mətbuat katibi Nelli Qulyan bildirib.

O, Ermənistanın təşkilatda iştirakının dondurulması səbəbindən bəyanata qoşulmadığını deyib.

Qulyan vurğulayıb ki, üzvlükdən imtina yalnız KTMT faktoru ilə bağlıdır: “Parlamentin spikeri öz Telegram kanalında başsağlığı verib, spiker müavini isə Cenevrədəki çıxışında terror aktını pisləyib”.

və “xəlifəsi” Əbubəkr əl-Bağdadini öldürməsindən sonra qruplaşma əhəmiyyətli dərəcədə zəifləsə də, İraq, Suriya başqa olmaqla, Afrikadan Pakistana qədər geniş coğrafi ərazidə silahlı hücumları, terror aktlarını həyata keçirməyə başlayıb.

Məsələn, statistik məlumatlara əsasən İŞİD 2022-ci ildə dünya üzrə 1811 terror və silahlı hücumun məsuliyyətini öz üzərinə götürüb. 2023-cü ildə isə 838 hücumu həyata keçirib və ya keçirdiyini iddia edib. Bu da onu göstərir ki, ümumi sayda azalma olmasına rəğmən, İŞİD hələ də fəaliyyət göstərir.

Yeri gəlmişkən, son aylar Suriyada İŞİD-in yenidən fəallaşması müşahidə olunur. Qruplaşma hücumlarını artırıb, ən son olaraq ölkənin şimalında kürdlərin nəzarət etdiyi bölgədə İŞİD üzvlərinin saxlanıldığı həbsxanada qa-

də ABŞ və müttəfiqləri ilə yanaşı, “Taliban”ı da göstərdi. Məlum olduğu kimi, Xorasan hazırda İran, Əfqanıstan və Orta Asiya regionunu əhatə edən qədim vilayət adıdır. Bu mənada İŞİD-K-nin əsas hədəf regionu Pakistan, Əfqanıstan (“Taliban”), İran, Orta Asiya və Rusiyadır.

Ancaq maraqlıdır ki, bu il yanvarın 28-də Türkiyədə “Santa Maria” kilsəsinə hücumda iştirak edənlərin İŞİD-K üzvləri olduğu açıqlanmışdı. Bu isə onu göstərir ki, qruplaşmanın hədəfində Türkiyə də var.

Yeri gəlmişkən, Moskva terrorundan sonra Türkiyə polisi ölkə ərazisindəki İŞİD üzvlərinə qarşı əməliyyatların sayını artırıb. 30 vilayətdə keçirilən əməliyyatlar nəticəsində qruplaşmanın 147 üzvü saxlanılıb. Lakin yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, Türkiyədə İŞİD-ə qarşı aktiv əməli-

yata keçirib. Bunların içərisində 2022-ci ilin oktyabrında və 2023-cü ilin avqustunda Şahçırağ dini ziyarətgahında törədilən iki terror aktı nəticəsində 20-dən çox insan dünyasını dəyişib. 2024-cü ilin yanvarında isə general Qasim Süleymaninin il mərasimi zamanı qəbiristanlığa gedən yolda törədilən partlayış nəticəsində 90-a yaxın insan dünyasını dəyişib. Hər 3 hadisənin məsuliyyətini İŞİD-K üzvlərinə götürüb və terrorçular arasında tacik əsilli şəxslər olub.

İran hakimiyyət orqanları İŞİD-K-ni hədəf göstərsə də, hadisənin sifarişçisinin Qərb xüsusi xidmətləri olduğunu iddia edib. Oxşar yanaşma Türkiyədə və Rusiyada baş verən terror aktları zamanı müşahidə olunub. Bu isə müəyyən şübhələrə yol açır. Terror aktını doğrudan İŞİD-K törədib, ancaq sifarişçi xarici xüsusi xidmətlərdir.

rəsmiləri Q.Süleymaninin ölüm günü həyata keçirilən terror aktının arxasında xarici ölkələrin kəşfiyyat orqanlarının olduğunu əminliklə söylədilər...

Rusiyada son terror aktına gəlincə, əlbəttə, Rusiya İŞİD-K və İŞİD-in hədəfində olan ölkələrdəndir. Moskva həm Suriyada İŞİD-ə qarşı əməliyyatlar həyata keçirir, həm də Əfqanıstanda “Taliban”la əməkdaşlıq edir. Bu səbəbdən daha əvvəl də İŞİD-K Rusiyanı hədəfə alıb və hələ də əsas hədəf ölkələrdən biri sayır. Rusiya rəsmilərinin açıqlamalarından belə görünür ki, Moskva terror hücumunun arxasında başqa qüvvələrin dayandığını ehtimal edir. Lakin bu ölkənin adını açıqlamaq istəmir.

Bir çox sahə ekspertlərinə görə, “İŞİD-Xorasan”ın məhz ABŞ və müttəfiq ordularının Əfqanıstanı “Taliban”a təhvil

verməsindən sonra fəallaşması bu qruplaşma üzərində xarici ölkələrin təsiri ilə bağlıdır. Çünki “Taliban” şəriət idarəçiliyi qurub, müəyyən ideoloji baxış fərqlərini çıxmaq şərti ilə İŞİD-lə toqquşmaya səbəb olacaq bir fərqliliyi olmayıb. Sadəcə, “Taliban” yerli islamçı qrup idi. Normalda, məsələn, 1996-cı ildə “Taliban” birinci dəfə Əfqanıstanda hakimiyyəti ələ keçirəndə İŞİD-in sələfi hesab olunan “əl-Qaida” “Taliban”a qarşı çıxmamış, əksinə, onunla ittifaq qurmuşdu. Ancaq 2021-ci ildə “Taliban” 20 illik fasilədən sonra Əfqanıstanda hakimiyyəti ələ keçirəndə ona qarşı ilk hücum edən İŞİD oldu. Bu mənada İŞİD-K daha marginal və şübhəli qruplaşma kimi qəbul olunur.

Təcrübə göstərir ki, bu cür sui-qəsd hücumları zamanı qisas əməliyyatları icraçılara deyil, sifarişçilərə qarşı yönəlik. Bu mənada Rusiyanın Əfqanıstan dağlarında gizlənən İŞİD-K üzvlərinə qarşı yönəlcəyi ehtimal azdır. Çox güman ki, ruslar terrorun əsl sifarişçilərinə qarşı cavab zərbəsi həyata keçirəcək. Bunu isə yaxın vaxtlarda biləcəyik...

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Dünyada ərzaq böhranı haqda artıq danışılır. Əksinə, postpandemiya dövründə ölkələrin işlərini daha ehtiyatlı tutması nəticəsində son ilyarımda qlobal bazarlarda müxtəlif ərzaq məhsullarının bolluğu və ucuzlaşması müşahidə olunur. Əksər ölkələrdə inflyasiyanın azalması aparıcı faktor kimi məhz ərzaq məhsulları çıxış edir.

Ərzaq bahalaşması nə vaxtadək davam edəcək - təhlil

Natiq Cəfəri: "Nə hikmətdirsə, qlobal bazarlarda ucuzlaşma gedir, amma bu, Azərbaycana idxal olunmur, artan qiymətlər olduğu kimi qalır"

BMT Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Təşkilatının məlumatına əsasən, 2024-cü ilin fevral ayında qlobal ərzaq qiymətləri indeksi 117,3 bənd təşkil edib ki, bu da yanvar göstəricisindən 0,9 bənd (0,7 faiz) aşağıdır. Ay ərzində şəkər, ət və süd məhsullarının qiymət indekslərindəki artım taxıl və bitki yağlarının qiymətlərindəki azalma ilə kompensasiya edilib. Nəticədə indeksin dəyəri ötən ilin müvafiq göstəricisindən 13,8 bənd (10,5 faiz) aşağı olub.

Ən çox ucuzlaşma taxıl məhsullarında qeydə alınıb. Belə ki, FAO Taxıl Qiymətləri İndeksi fevral ayında orta hesabla 113,8 bənd təşkil edib ki, bu da yanvardan 6,1 bənd (5,0 faiz) və 2023-cü ilin fevralından tam 32,9 bənd (22,4 faiz) aşağıdır. Əvvəlki ayla müqayisədə bütün əsas taxıl bitkilərinin dünya qiymətlərində ucuzlaşma qeydə alınıb. Argentina və Braziliyada bol məhsul gözləntiləri, Qara dənizdə yükdaşımaları təmin edən Ukraynadan ixracın kəskin artımı qarğıdalının ən çox ucuzlaşmasına səbəb olub. Buğda qiymətləri isə Rusiyadan ixracın artması fonunda Avropa İttifaqı ölkələrində ucuzlaşma ilə bağlı ucuzlaşıb. Buğda və qarğıdalı qiymətləri kimi, arpa və sorqodun dünya qiymətləri də bir qədər ucuzlaşıb. Fevral ayında qlobal düyü qiymətləri 1,6 faiz azalıb. Bunun səbəbi bir sıra ölkələrdən yeni məhsulun bazara çıxması fonunda alıcı tələbinin artmamasıdır.

Ucuzlaşma səviyyəsinə görə ikinci yerdə bitki yağları gəlir. Ötən ay Bitki Yağı Qiymət İndeksinin orta dəyəri 120,9 bənd təşkil edib ki, bu da yanvar ayı ilə müqayisədə 1,6 bənd (1,3 faiz), ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 15,0 bənd (11,0 faiz) azdır.

Süd Məhsullarının Qiymətləri İndeksinin fevral ayında orta dəyəri 120,0 bənd təşkil edib ki, bu da yanvar ayı ilə müqayisədə 1,3 bənd (1,1 faiz) yüksək, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 18,6 bənd (13,4 faiz) azdır.

Fevralda bahalaşma cüzi şəkildə ət qiymətlərində də

özünü göstərib. Yeddi aylıq davamlı enişdən sonra FAO-nun Ət Qiyməti İndeksi fevral ayında orta hesabla 112,4 bənd təşkil edib ki, bu da yanvar ayı ilə müqayisədə 2,0 bənd (1,8 faiz) artım, əvvəlki ilin müvafiq göstəricisindən 0,9 bənd (0,8 faiz) azalma deməkdir.

Fevralda ən çox bahalaşma şəkər qiymətlərində qeydə alınıb. FAO-nun orta şəkər qiymət indeksi 140,8 bənd təşkil edib ki, bu da yanvar ayı ilə müqayisədə 4,4 bənd (3,2 faiz) çoxdur. Onun dəyəri ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 15,6 bənd (12,5 faiz) yüksək olub.

Beləliklə, ən çox istehlak olunan ərzaq məhsullarının ortalam qiyməti fevral ayında illik ifadədə 10,5 faiz azalıb. Azərbaycanda isə cəmi 0,3 faiz azalma müşahidə olunub. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, ötən ay istehlak qiymətləri indeksi 2023-cü ilin fevral ayına nisbətən 0,8 faiz artıb. Bu zaman qida məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə qiymətlər 0,3 faiz azalıb, qeyri-qida məhsullarında 1,4 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərdə isə 2,3 faiz artıb. Fevral ayında istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən 0,6 faiz, yanvar-fevral aylarında isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,3 faiz yüksəlib. Bu zaman qida məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə istehlak qiymətləri in-

deksi əvvəlki aya nisbətən 0,7 faiz, yanvar-fevral aylarında isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 0,2 faiz artıb. Göründüyü kimi, yanvar-fevralda ərzaq məhsullarının qiymətində azalma deyil, artım olub.

2024-cü ilin fevral ayında qeyri-qida malları üzrə istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən 0,1 faiz, yanvar-fevral aylarında isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,6 faiz artıb. Ötən ay əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən 1,0 faiz, yanvar-fevral aylarında isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,7 faiz yüksək olub.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, iki ayda ölkədə istehsal olunan kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 954,7 milyon manat təşkil edib. Bunun 908,2 milyon manatı heyvandarlıq, 46,5 milyon manatı bitkililik məhsullarının payına düşür. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 0,1 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları istehsalı 0,3 faiz azalıb, bitkililik məhsulları istehsalı isə 3,8 faiz artıb.

Təsərrüfatlarda yanvar-fevral aylarında 41,0 min ton və yaxud keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,7 faiz çox tərəvəz məhsulları istehsal edilib.

2024-cü ilin yanvar-fev-

ral aylarında quş ətə də daxil olmaqla, diri çəkiddə 89,1 min ton ət, 324,5 min ton süd, 367,8 milyon ədəd yumurta istehsal olunub. Nəticədə 2023-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən süd istehsalı 0,7 faiz, yumurta istehsalı 3,4 faiz artıb, ət istehsalı isə 1,5 faiz azalıb.

İki ayda kərə yağı istehsalı əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 3,5 faiz azalaraq 4225,0 ton, duru bitki yağları istehsalı 34,6 faiz artaraq 6949,8 ton, şəkər, qənd istehsalı 23,2 faiz azalaraq 28,1 min ton, makaron məmulatları istehsalı 17,4 faiz artaraq 1222,5 ton, kolbasa məmulatları istehsalı 11,5 faiz artaraq 4934,2 ton təşkil edib.

Rəsmi statistikadan aydın olur ki, ölkədə qoyun-keçilərin sayı 2020-ci ildəki 8,2 milyon başdan 2024-cü il yanvarın 1-nə 7,1 milyon başa düşüb. İnek-camışların sayı isə bu müddətdə 1,3 milyon başdan 1,2 milyon başa qədər azalıb.

Mal-qara sayının azalması mal ətə idxalının artımı ilə müşayiət olunur. Belə ki, gömrük statistikasına əsasən, 2023-cü ildə Azərbaycana 8168,58 ton iribuynuzlu heyvan ətə idxal edilib. Halbuki 2022-ci ildə bu rəqəm cəmi 4708,52 ton olmuşdu. Ölkənin əsas qida məhsullarını idxalına baxsaq, idxal qiymətlərinin xeyli azaldığını görürük. Bu ilin iki ayında 37 milyon 722,87 min dollarlıq 32 903,15 ton bitki və hey-

45 yaşlı qadın liftin qapıları arasında qalaraq ölüb

Martin 26-da Binəqədi rayon sakini, 1979-cu il təvəllüdü Aynurə Mehdiyeva yaşadığı binadakı liftin qapıları arasında qalması nəticəsində aldığı xəsarətlərdən ölüb.

APA xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən bildirilib.

Xəbərə görə, faktla bağlı Binəqədi Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Liftəmir İB-dən bildirilib ki, hadisə ilə bağlı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində komissiya yaradılıb və hadisə komissiya tərəfindən araşdırılır. Məsələ ilə əlaqədar Binəqədi rayonu, 107 sayılı Mənzil Kommunal İstismar Sahəsinin reisi Rüşet Süleymanov tutduğu vəzifədən azad edilib, Bakı-mənzilavtomat ixtisaslaşdırılmış istehsalat idarəsinin reisi İlham Hüseynov və Binəqədi rayon Mənzil Kommunal Təsərrüfat Birliyinin reisi Elmin Zamanov isə araşdırma müddətində vəzifələrindən kənarlaşdırılıb.

van mənşəli piylər və yağlar(2023-cü ilin eyni dövründə 23 095.82 min dollarlıq 15 710.21 ton; 1 tonun qiyməti 1470,1 dollardan 1146,5 dollara düşüb), 15 303.21 min dollarlıq 14 421.88 ton düyü(13 957.74 min dollarlıq 16 048.40 ton; 1 ton 869,7 dollardan 1061,1 dollara qədər artıb), 30 888.66 min dollarlıq 134 870.03 ton buğda(81 987.79 min dollarlıq 268 114.16 ton; 305,8 dollardan 229 dollara düşüb), 15 556.90 min dollarlıq 2 968.12 ton kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağlar (10 398.11 min dollarlıq 1 762.31 ton 5900,3 dollardan 5241,3 dollara düşüb), 3 151.21 min dollarlıq 1 993.39 ton süd və qaymaq(4 256.63 min dollarlıq 1 890.19 ton, 2252 dollardan 1580,8 dollara düşüb) idxal edilib.

Statistika göstərir ki, ilin ilk iki ayında buğda idxalında 2 dəfə azalma var. Dünya bazarında, xüsusilə də əsas idxal bazarımız olan Rusiyada buğda qiymətlərinin ucuzlaşdığı bir dövrdə idxalın belə azalması diqqəti xüsusilə cəlb edir. Belə ki, ötən il ölkədə yerli buğda istehsalında cüzi artıma rəğmən, bu əsas məhsulun idxalı da azalıb: 1 milyon 175,341 min ton buğda idxal edilib ki, bu da 2022-ci ilin göstəricisindən 9,1 faiz azdır. Bu halda sual yaranır ki, ötən il ərzində də azalan idxal fonunda qalıq məhsulun çox olmadığı bir şəraitdə buğda idxalında belə azalmaya səbəb nədir? Məntiqə, Azərbaycanda buğda və unun qiyməti azalmadığı halda əlverişli xarici

bazar qiymət şərtləri idxalın artmasına gətirib çıxarmalıydı...

Maraqlıdır ki, iki ayda yazlıq buğda əkinləri ötən ilə nisbətən 84,5 faiz azalmaqla cəmi 163,6 hektar, kartof əkinləri 19,8 faiz azalmaqla 11 772,1 hektar təşkil edib.

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfəriyə görə, dünya bazarındakı ucuzlaşmanın Azərbaycan bazarından yan keçməsi ilk hal deyil:

"Bu, ilk belə tendensiya deyil. 2022-2023-cü ildə dünyada inflyasiya səviyyəsində kəskin azalma müşahidə olundu. Azərbaycanda isə 2022-ci ildə və 2023-cü ilin mühüm hissəsində inflyasiya ikiqəqəmli həddə oldu. Rəsmilər qiymət bahalaşmasında bir qayda olaraq xarici amilləri önə çəkirlər. Deyirlər ki, bu, bizdən asılı deyil, dünya bazarında qiymətlər bahalaşır və bu da Azərbaycana idxal olunur. Nə hikmətdirsə, biz qiymət ucuzlaşmasının belə təsirini görmürük: qlobal bazarlarda ucuzlaşma gedir, amma bu, Azərbaycana idxal olunmur, artan qiymətlər olduğu kimi qalır".

Ekspert bildirir ki, xüsusilə ərzaq bazarında qiymətlərin artmasının bir səbəbi yerli istehsalın aşağı olmasıdırsa, daha mühüm səbəbi idxaldakı inhisarçılıqdır: "Məhz idxal inhisarlaşdığına görə topdansa satış qiymətləri razılaşdırılmış olur, nəticədə pərakəndə bazarda qiymətlər sağlam rəqəbat əsasında müəyyənləşmir".

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

ÜS AVAT

Son səhifə

N 53 (8426) 28 mart 2024

Yolu qırmızı ışıqda keçmək istədi, tank vurdu

Martin 26-da Rusiyanın Nijni Tagil şəhərində yolu qırmızı işıqda keçmək istəyən avtomobil tank vurub. Qeyri-adi qəza magistratın ehtiyat yolla kəsişməsində baş verib. Toqquşma nəticəsində avtomobil ciddi şəkildə əzilib. Avtomobilin sürücüsünün xəsarət alıb-almadığı məlum deyil. Qeyd edək ki, yaxınlıqda "Uralvaqon-zavod" müdafiə müəssisəsi yerləşir. Müəssisənin mətbuat xidməti qeyri-adi qəzanı şərh edərək bildirib ki, tank sınaq meydançasına doğru hərəkət edib.

Kakaonun qiyməti rekord vurdu

Kakao donalarının birja qiymətləri ticarət tarixində ilk dəfə olaraq bir ton üçün 10 min dolları ötürüb. Gün ərzində Qitələrarası Birjada (ICE) bir ton kakaonun qiyməti 10 080 dollara çatıb. Bu növ məhsulun qiymət artımı illik müqayisədə 134% olub. Mütəxəssislər hesab edirlər ki, qiymət dinamikaşını dünyanın iki aparıcı istehsalçısı - Kot-d'İvuar və Qanadan kakao yığımında böyük itkilər barədə məlumatlar dəstəkləyir. Bu, şokoladın və bütün qənnadı məmulatları qruplarının qiymətlərinin daha da artmasına səbəb olur.

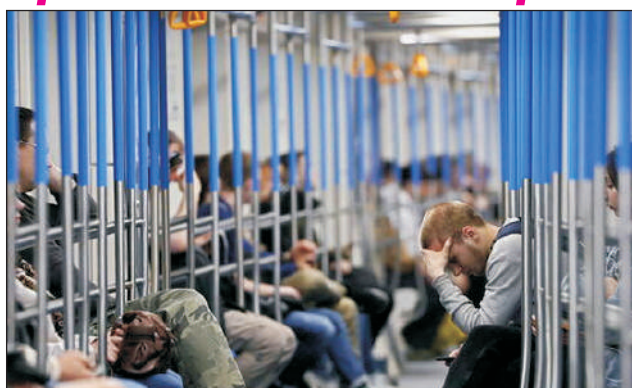
Qeyd edək ki, Kot-d'İvuar və Qana dünya kakao istehsalının demək olar ki, 60%-ni təşkil edir.

Alimlər həyəcan təbili çaldı: uşaq salfetləri autizm yaradır

Uşaq salfetləri, yuyucu vasitələr, eləcə də dırnaq boyalarında olan OFR və QAC kimyəvi maddələr beyin strukturlarına zərər verə bilər və autizm riskini artırır. Bunu ABŞ-ın Case Western Reserve Universiteti Tibb Fakültəsinin alimləri müəyyən ediblər. Tədqiqatın nəticələri "Nature Neurology" jurnalında dərc olunub. Qeyd olunur ki, OFR gecikdirici materialların hazırlanmasında istifadə olunur. Məbel parçalarında, dırnaq boyalarında, uşaq salfetlərində, xalçalarda və elektronika da rast gəlinir. QAC mikrobları öldürmək üçün istifadə edilən bir növ kimyəvi maddədir. Onlar təmizləyici məhsullar, şampunlar, günəş kremləri və fərdi qulluq məhsulları istehsalında istifadə olunur.

69 ildən sonra əkiz olduqlarını öyrəndilər - film kimi olay

Kanadada 69 yaşlı iki nəfərin doğulanda səhv ailələrə verilməsi illər sonra ortaya çıxıb. Kanadanın British Columbia əyalətində yaşayan Richard Beauvais 2020-ci ildə evdə etdiyi DNT testi ilə Ukrayna, Polşa və Aşkenazi yəhudisi olduğunu öyrənib.

İki il sonra Vinnipegə ərazidən uzaqda yaşayan Evelin Stoki adlı qadın da DNT testi aparıb və məlum olub ki, Beauvaisin bioloji bacısıdır. Bu sirr 1955-ci ildə Stoki, Beauvais və qardaşı Eddi Ambrosun Manitobadakı bir xəstəxanada eyni gündə doğulduğu ortaya çıxanda açılıb. Məlum olub ki, Beauvais və Ambrose yanlış ailələrə verilib.

Hadisə ortaya çıxandan sonra Manitoba baş naziri Vab Kinev ikiliden üzr istəyib. İndi 69 yaşlı Ambrose və Beauvais bu böyük səhvə görə dövlətdən təminat alacaqlarına ümid etdiklərini bildiriblər.

Bu kimyəvi maddələrin beyin fəaliyyətinə necə təsir etdiyini öyrənmək üçün alimlər siçanlar üzərində təcrübə aparıblar. Gənc gemiricilərin beyin toxuması OFR və QAC-lərə məruz qaldıqda, onların oliqodendrositləri (beyində sinirləri qoruyan strukturlar) inkişafı və fəaliyyətini dayandırır.

Əlavə bir araşdırmada tədqiqatçılar 3-11 yaşlı uşaqların sidikdə OFR və QAC səviyyələrini qiymətləndiriblər. Ümumilikdə bir neçə min nümunə təhlil edilib. Məlum olub ki, ASD (autizm spektri pozğunluğu) olan uşaqların sidikdə kimyəvi OFR konsentrasiyası əhəmiyyətli dərəcədə yüksəkdir.

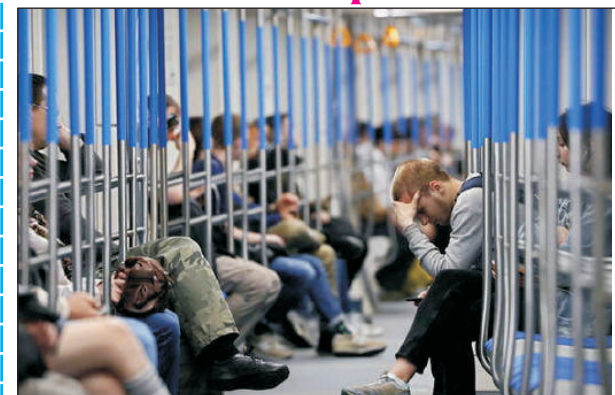
Xəstəxanaya gedən rusiyalı qadın "öldüyünü" öyrəndi

Rusiyanın Tümen bölgəsindən olan təqaüddə xəstəxanaya həkim qəbuluna gedib, lakin uzun müddətdir "öldüyünü" öyrənib. Tibb müəssisəsinin sənədlərində qadın 2023-cü ilin payızından ölü kimi qeyd olunub. Sənədə əsasən, tümenli qadın ağır bədən xəsarətləri ilə regional xəstəxanaya yerləşdirilib və dünyasını dəyişib. Sonradan məlum olub ki, xəstəxanada qadın başqa birisi ilə səhv salınıb.

Bunları bilirsinizmi?

- * Hər bir insan orta hesabla 290 min dəfə gülür.
- * Hər bir insan ömrü boyunca 25 il yatır.
- * Marafon qaçışı yarışlarında zəncilərin daha çox uğur qazanmasının səbəbi ayaqlarında ağır dərililərdən fərqli olaraq 2 ədəd artıq vətərin olmasıdır.
- * Hər bir insan ömrü boyunca təxminən 2 milyon dəfə biri-birinə söz verirlər.
- * İşləyən insanlar təqribən 5 ilini oturmaqla keçirirlər.
- * Hər bir insan yemək bişirmək üçün 2.5 ilini, yemək üçün isə 3,5 ilini sərf edir.
- * Qadınlar 17 ilini yalnız artıq çəkiddən xilas olmaq üçün xərcləyirlər.
- * Qadınlar 8 ilini alışı-verişə, 1,5 ilini isə qadın salonunda keçirir.
- * İnsan 1 ilini ev təmizliyinə sərf edir. 52
- * İnsan ömrünün 10 ilini işləməklə keçirir. (20-65 yaş arası həftədə 40 saat işləyənlər)
- * İnsan ömrünün 90 faizini qapalı mühitdə keçirir.
- * İnsan ömrü boyunca 9 il televiziya seyr edir. 2 il isə sadəcə reklamları izləyir.
- * Hər bir insan ildə 2 min yuxu görür.
- * Hər bir insan təxminən 4,5 il avtomobil idarə edir və bu insanlar ilin 3 ayını yollarda keçirir.
- * Parisin küçələrini bəzəyən şabalıd ağacları Fransa-Türkiyədən gətirilmişdir.
- * İnsan 1,5 ilini hamamda keçirir.
- * "Bugatti Veyron" avtomobili ən yüksək (420 km) sürətlə gedərsə, 13 dəqiqədən sonra təkərləri əriyər. Ancaq bu demək olar ki, mümkün deyil. Çünki 8 dəqiqə sonra benzini bitir.
- * Eskimoslarda ailəsindən məmnun olmayan uşaq istədiyi başqa bir ailə ilə birlikdə yaşaya bilər.

Dünya əhalisi ilə bağlı həyəcan təbili: 2050-ci ilə qədər...

Dünyada doğum nisbətləri azalmağa davam edir. Bu barədə beynəlxalq alimlər qrupunun "MedicalXpress"də dərc olunan araşdırmalarında bildirilir. Məlumatda deyilir ki, dünya ölkələrinin yarısında doğum nisbətləri artıq çox aşağıdır. Proqnozlara görə, 2050-ci ilə qədər ölkələrin 75%-nin əhalisi azalacaq. Əsrin sonunda bu, ölkələrin 97%-i üçün keçərli olacaq. 2100-cü ildə ancaq Samoa, Somali, Tonqa, Niger, Çad və Tacikistanda kifayət qədər doğum səviyyəsinin olacağı gözlənilir.

Bu tendensiyanın nəticələri 21-ci əsrdə heyrtəməz sosial dəyişikliklərə, dünya iqtisadiyyatını və beynəlxalq güc balansını tamamilə yenidən formalaşdıran səbəb ola bilər. Bəzi alimlərin fikrincə, immiqrasiya iqtisadi artımı qorumaq üçün zəruri olacaq. Bununla belə, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının ekspertləri proqnozlarda ehtiyatlı olmağa çağırırlar. Onların sözlərinə görə, yeni əsərin müəlliflərinin hesablamalar üçün istifadə etdikləri modellər qeyri-kamildir, bu səbəbdən proqnozlar dəyişə bilər. Təşkilatdan o da vurğulanıb ki, global əhalinin azalmasının ətraf mühitə və ərzaq təhlükəsizliyinə də faydaları var.

Ata tez-tez məktəbə zəng etdiyi üçün həbs olundu

ABŞ-dan olan bir kişi oğlunun məktəbinə çox tez-tez zəng edib və ev tapşırığı ilə bağlı suallar verib. Amerikalı oğluna ibtidai məktəbdə həddən artıq çox dərs verilməsindən narazı olub. Kişi bir neçə dəfə direktora zəng edərək vəziyyəti araşdırmağı tələb etsə də, sonradan onun zənglərinə cavab verilməyib. Əsəbiləşən ata polisə şikayət edib. Zabitlər isə kişinin evinə gedərək onu telekommunikasiya təqibi və təhdidi ittihamı ilə həbs ediblər.

İndi amerikalını altı aya qədər həbs cəzası və 1000 dollar cərimə gözləyir. Şikayətçi ona qarşı irəli sürülən bütün ittihamları rədd edərək bildirir ki, o, tənha ata olduğu üçün oğluna sadəcə kömək etmək istəyib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenzia N: B 114
SAVİ: 1.500